Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 281 (16504) | 1983 оной декабрийн 7, среда | Сэн 3 мүнгэн.

Республикымнай ажалай үдэр

ГУРБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ БОЛЗОРҺОО УРИД

Барилгашадай заншалта үдэрэй урда тээхэнэ Таловкын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводто ехэ һайндэр болоо һэн. Тус коллектив предприятиингаа эмхидхэгдэһээр 25 жэлэй ойе баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглээ. Тиихэдээ энэ ойгоо ажалай эрхим амжалтаар угтаһан байна.

Бүхы дээрэнь абажа харахада, Таловкын заводойхид энэ жэлдэ урда урдынхиһаа эмхитэй һайнаар хүдэлнэ гээд тэмдэглэмээр. Олон дахин социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараһан байха юм. Тиигэжэ, жэшээнь, энэ жэлэй хоёрдохи кварталай дүнгөөр тус коллективтэ КПСС-эй райкомой ба районно Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа һэн. Мүн СССР-эй Транспортна барилгын министерствын харьяата предприятинууд соохоо гурбадахи һуурида, Забайкалиин транспортна барилгашадай дундаһаа нэгэдэхи һуурида гаража, Дорпрофсожой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Харин һаяхан үшөө нэгэ баярта мэдээсэл абтаба. Байгша оной гурбадахи кварталай ажалай дүнгөөр Забайкалиин транспортна барилгашадай коллективүүд соохоо гурбадахи һуурида гараһан тухай телеграмма абтаа. Энэ хугасаа соо заводой коллектив продукци худалдаха түсэбөө 110,8 процент, нормативна сэбэр продукциин түсэб 115.8 процент, товарна продукциин түсэб 118,1 процент, түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые гаргаха түсэб 103,5 процент бэелүүлэгдэһэн байна. Балансова сэбэр олзын түсэб 49,5 процентээр үлүүлэгдэжэ, дунда зэргын салин хүлһэн 206,1 түхэригэй орондо 226,2 түхэриг болоо.

Предприятиингаа энэ амжалтада заводой түрүү коллективүүд хубитаяа оруулна. Коллектив доторой социалис мүрысөөндэ гол цехүүдэй дундаһаа П. В. Смирновой ударидадаг горно цех, хамһабарлиин цехүүд соохоо Ф. В. Будниковай толгойлдог котельнэ цех түрүү һуурида дабшана. Мүн саг үргэлжэ түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэдэг мастер Н. П. Гребневагай халаан (арматура бүтээлгын цехһээ), И. И. Ханхашановай ударидадаг бетон бэлдэгшэдэй бригада түрүүшүүлэй тоодо нэрлэгдээ.

Энэ жэлэй дүрбэдэхи кварталдашье Таловкын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй завод жэгдэ һайнаар хүдэлжэ байнхай. Тус коллектив һаяхан үйлэдбэриингөө бүхы арга боломжонуудые гүйсэд тооложо үзөөд, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй түсэбые декабриин 15 болотор, энэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 20 болотор дүүргэхэ уялга абаба.

В. РУБЦОВ.

Буда Сыбикович Сыренов Совет Армиин албанай һүүлээр Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводто хүдэлжэ эхилһээр 10 жэл болобо. Тэрэ түрүүлэн слесариин мэргэжэл шэлэжэ, энэ мэргэжэлээрээ дүй дүршэлтэй болоходоо, бригадираар томилогдоһон юм. Буда Сыренов мүнөө Зүүн Сибиринн технологическа институдай хоёрдохи курсда һурана. Арбаад жэлэй туршада залуу хүдэлмэришэн олон шагнал, магтаалнуудта хүртөө. Тэрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн. Гадна 1978 ондо оронной ажалай залуу түрүүшүүлэй тоодо «Авроорын» дэргэдэ дүрэеэ буулгуулха, мүн 1980 ондо Москвада болоһон Олимпиадада ошохо эрхэдэ хүртэһэн байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь Б. С. Сыренов.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

АСФАЛЬТААР ХУШАГДАНА

Валерий Кудла үшөөл залуу. Тэрэ гурбан жэлэй саана. дунда һургуули дүүргээд БАМ ерэжэ, энэ асари ехэ барилгада хубитаяа оруулха гэжэ шиидээ бэлэй. Барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын коллективтэ орожо, түрүүшын үдэрнүүдһээ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ эхилһэн байха. Ямаршье ажал даалгажа үгэхэдэнь, саг болзортонь, һайн шанартайгаар дүүргэдэг болоо һэн. Богонихон болзорой туршада шулуушанай, бетонщигой, модошо дарханай мэргэжэлнүүдые шудалаад, бүхы ажалаа тэгшэ һайнаар дүүргэдэг шадабаритай болобо. Һүбэлгэн бэрхэ, оролдосотой хүбүүнэй КПСС-эй гэшүүн болоходонь тэрэниие бригадираар дэбжүүлһэн юм.

Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригадада Северобайкальск хотын үйлсэнүүдые асфальтаар хушаха гэһэн хүнгэн бэшэ ажал даалгагдаа. Гэбэшье В. Кудлын бригада үнгэрһэн жэлдэ 17 километр утатай харгы, үйлсэнүүдые асфальтаар хушаһан байна. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи гол жэлдэ Северобайкальск хотоһоо Нижнеангарск тосхон хүрэтэр 37 километр утатай авто-харгы асфальтаар хушаха гэһэн даабари залуу коммунист В. Н. Кудлын бригада абаа бэлэй.

Тус бригада зунай дулаан үдэрнүүдые шадамараар хэрэглэжэ, энэ даабаряа болзорһоонь урид дүүргээ. Байгалай хойто эрьеэр асфальтаар хушагдаһан харгыгаар БАМ-ай барилгада хэрэгтэй ашаа тээһэн автомашинануудай, хүн зониие һуулгаһан автобуснуудай ябахыень харахада урматай.

—Минии хүтэлбэрилдэг бригада ажахын тоосооной гүримаар ажалаа эмхидхэжэ, барилгаяа һайн шанартайгаар бүтээхые оролдоно. Бригадымнай гэшүүд шэнэ онол арга, оньһон техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэн, байгша ондо 1 миллион 500 мянган түхэригэй харгы бариха түсэбөө 2 миллион 600 мянган түхэригтэ хүргэһэн байнабди. Ерэхэ жэлдэ Кичерэ хүрэтэр авто-харгы асфальтаар хушаха зорилготойбди, — гэжэ бригадир В. Н. Кудла хөөрөө һэн.

В. Н. Кудлын бригада «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын коллектив дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхимлэнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ҺҮН «ДАЛАЙ» САЛГИДАХА

—Нёдондо үбэлһөө эхилжэ, бидэнэр бригадна подрядай гүримаар хүдэлнэбди,— гээд Эрхирэгэй совхозой 1-дэхи отделениин зоотехник Валентина Гомбоевна Дашиева хөөрэнэ. — Дүршэл сэхэтэй һаалишад Татьяна Цыбектарова Екатерина Ринчино хоёр бригадирнуудаар хүдэлнэ.

Екатерина Дмитриевнае коллективынь ехэтэ хүндэлдэг. Һаалишадай ажал хүнгэн бэшэ ааб даа. «Бултанай нэгэнэй—түлөө, нэгэн—бултанай түлөө» гэһэн нэгэн ниитэ уряагай бултыень урагшань эрмэлзүүлдэгынь мэдээжэ.

Тэдэнэй шэнэ гүримаар хүдэлдэг болоһонһоо хойшо миил нэгэ жэлэй үнгэрбэшье, зарим тэды хубилалтыень тэмдэглэмээр байна. Эрхирэгэй һаалиин комплексын хоёрдохи бригада яһала эмхитэй, һайнаар хүдэлнэ. Үнгэрһэн зундаа эндэ бага бэшэ һүн һаагдаа. Намарай үедэшье һаалинь доошоо ороогүй шахуу һэн.

Бригадирынь—Е. Д. Ринчино—мал ажалда олон жэлдэ аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлжэ ябаһанайнгаа түлөө Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор шагнагдаһанхай юм. Нэгэдэхи бригадын бригадир Т. Н. Цыбектарова эндэ 8-дахи жэлээ хүдэлжэ байбашье, нүхэдэйнгөө найдалые хариюулжа шадана. Комплексын коммунистнууд тэрэниие өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшөөр һунгаа һэн. КПСС-эй Загарайн райкомой гэшүүн Татьяна Нимбуевна Цыбектарова ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха зуураа, ажалдаа үндэр бүтээсэ түйладаг юм. 1982 ондо харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө тэрэ 2500 килограмм һү һаажа, социалис уялгаа дүүргэжэ шадаа һэн. З. К. Иванова, З. Н. Цыденова гэгшэд тэрээнһээ дутахагүйе оролдоно.

Цыбектаровагай бригадын эгээл залуу гэшүүн комсомолка Эльвира Батожапова мүн лэ оролдосотойгоор хүдэлнэ. Үдэшын һаалиин үеэр тэдэнэй эхэ, урдандаа мэдээжэ һаалишан байһан Рыгзема Цыцгуевна Дабаева харагдадаг. Хёрхо шодэтэй үниинэй һаалишанай туһатай зүбшэл заабари хэлэхэдэ, залуушуул баяртайгаар хадуужа абадаг.

Сентябриин 1-һээ малынь үбэлэй байрада оруулагданхай. Тиигэбэшье үдын игаабари наранда гаргагдажа, бэлшээгдэһээр. Володя Тулесонов Батор Цыренов хоёр энэ коллективтэ ерэһээр үниинэй бэшэшье һаа, даалгагдаһан ажалдаа оролдосотой һайн хандасаараа аха нүхэдөө баярлуулна.

Һаагдажа байһан үнеэн бүридэ эндэ 25 литр бурдууг, 10 килограмм хартаабха, 2 килограмм концентрат үгтэнэ. Малаа иигэжэ эдеэлүүлжэ байһанай ашаар комплексын һаамхай үнеэн бүриһөө үдэртэ дунда зэргээр 7 литр һүн һаагдана. Энэнь муу бэшэ ааб даа.

—Жэлэйтнай түсэб хэр бэелүүлэгдэхэ хаб?—гэжэ һурахадамнай, совхозой ахамад зоотехник Е. Б. Хамхеева иигэжэ хэлээ һэн:

—Һү һааха түсэбөө комплексоороо дүүргэхэбди. Энэ жэлдэ концентрат дутална. Бурдуугнайшье таһалдадаг һэн. Тиигэбэ ябажаше зарим тэды хэмжээ абаһанай ашаар түсэбтэ даабаряа дүүргэжэ шадаха байнабди.

Малай үбэлжэлгэ муу бэшээр эхилэнхэй. Комплексын улаан булан соо мэргэжэлтэд, комплексын начальник Г. Н. Балабанова гэгшэд сугларанхай, үдэр бүриин һаам шалгажа байба. Үнеэдэй рацион болон бэлшэдэгыень хараада абахада, толгой бүридэнь тэжээлэй 8 единицэ хүртэнэ

С. РИНЧИНОВА,
«Вперед» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 3000 КИЛОГРАММ

Малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ, энэ үедэ мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые улам дээшэлүүлхэ гэһэн һайн һайхан үүсхэл Сэлэнгын районой колхоз, совхозуудай малшад гаргаба. Хойто-Байгалай районой малшад энэ үүсхэлыень халуунаар дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай. Тус районой «Ангарский» совхозой һаалишад энэ үбэлжэлгые илангаяа һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаба.

Малай байра эртээнһээ заһабарилагдажа, сагаадагдаһан, һайнаар дулаалагдаһан байха юм. БАМ-ай барилгашадай туһаламжаар котельнын түхеэрэлгэнүүд заһабарилагдаа. Үбэлдөө бардам хүрэхэ тэжээлшье бэлдэгдэнхэй.

Совхозой малшад жэлһээ жэлдэ ехэ һү һаажа, һайн шанартай мяха гүрэндөө худалдадаг болоо. Үнеэн бүриһөө жэлдээ 2000—2400 килограмм һү һаадаг һаалишад эндэ олошорно. Т. А. Баженова, В. И. Самойлова, А. О. Кондратьева болон бусад һаалишад район дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ олон удаа илажа гараһан байха юм. Байгша ондо Т. А. Баженова үнеэн бүриһөө 1700 килограмм һү һааха гэһэн уялга абаа бэлэй. Һүүлэй мэдээгээр тэрэ һаалишан үнеэн бүриһөө 2800 килограмм һү һаажа, район дотороо эгээл һайн үрэ дүн туйлаад байна.

Тиигэжэ һаалишан Т. А. Баженова хүйтэн уларилтай Хойто-Байгалда ехэ һү абаха арга боломжын бии байһаниие хэрэг дээрэнь харуулна. Тус совхозой һаалишад В. И. Самойлова, А. О. Кондратьева гэгшэд ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсаһаар үниинэй. Эдэнэр жэлдээ үнеэн бүриһөө 3000 килограмм һү һааха гэһэн зорилго урдаа табяад, муу бэшэ үрэ дүн туйлана.

—Байгша оной арбан нэгэн һарын дүн хараад үзэхэдэ, энэ түрүү һаалишад үгэдөө хүрэхөөр лэ хэбэртэй,— гэжэ совхозой зоотехник С. Г. Шобоева хэлэнэ.

Совхозой бэшэшье һаалишад эдэбхи үүсхэл гарган ажаллажа, гүрэндөө һү худалдаха даабаряа үлүүлнэ. Һаалишад О. В. Сорокина, Т. Д. Табутарова болон бусад жэлэй эхинһээ үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һаажа, жэлэйнгээ түсэб болон уялгые амжалтатайгаар бэелүүлһэн тухайгаа мэдүүлээ бэлэй.

Совхозой малшад үхэр малаа тобир тарганаар ондо оруулжа, гүрэндөө һү, мяха бүри ехээр тушаажа, байгша онойнгоо, мүн ерэхэ жэлэй түсэб даабариие болзорһоонь урид дүүргэхые оролдоно.

М. ОВЧАРЕНКО,
Хойто-Байгалай районой ветврач.

МОСКВАДА БОЛОҺОН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

Совет болон гадаадын журналистнуудта зорюулагдаһан пресс-конференци декабриин 5-да Москвада болобо. Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Генеральна штабай начальник — СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо Советскэ Союзай Маршал Н. В. Огарков, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо Г. М. Корниенко, КПСС-эй ЦК-гай Уласхоорондын мэдээсэлэй таһагые даагша Л. М. Замятин тэрээндэ хабаадалсаһан байна.

Л. М. Замятин пресс-конференциие нээхэдээ, иигэжэ хэлэбэ:

Мүнөөдэрэй пресс-конференци уласхоорондын эгээл орёо шухала асуудалнуудай нэгэндэ — түрүүлэн сохилто хэхэ американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхожо эхилэлгэдэ зорюулагдана. Энэ бодомжогүй ябадал Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлхэ арга боломжые зуража хаяа, Европодо аюулгүй ба тогтууритай байдалые бодотоор хангаһан Варшавска Договорой эмхиин ба НАТО-гай хоорондохи сэрэгэй хүсэнүүдэй, тэрэ тоодо ядерна хүсэнүүдэй Европодо тохёолдоһон тэнсүүриие США болон НАТО-гай зарим оронуудай усадхахые һэдэжэ байһыень элирхэйлэн харуулна. Эдэ бүгэдэ тон шэнэ оршон байдал байгуулна, тэрэ Европын ба бүхы дэлхэй дээрэхи арадуудай һанааень ехээр зобооно, зүрхэ сэдьхэлыень хүдэлгэнэ.

Американ ядерна ракетэнүүдые тараан тодхолготой дашарамдуулан, һүүлэй үедэ үйлэ хэрэгүүдэй ямараар хүгжэжэ байһан ушарта Юрий Владимирович Андроповой 1983 оной ноябриин 24-дэ хэһэн Мэдүүлгэ дотор Советскэ Союзай залан сэхэ хараа бодол, сэгнэлтэ үгтэһэн байгаа. Манай ороной ба социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай аюулгүй байдалые бата найдамтайгаар аршалан хамгаалха гэһэн совет арадай хүсэл эрмэлзэл, тэдэнэй хэлбэришэгүй шиидэнхэй байлга энэ Мэдүүлгэ дотор найруулагданхай. Американ шэнэ ракетэнүүдые Европодо тараан тодхохо түсэбүүдые бэелүүлгын тэдэнэй өөһэдынь арадуудта, мүн бүхы хүн түрэлтэндэ ямар ехэ аюул тохёолдуулжа байһан бүхы хойшолонгуудые үшөө дахин бодожо үзэхэ уряатайгаар уласхоорондын энэ орёо түгшүүриитэй байдалда Ю. В. Андропов совет хүтэлбэришэдэй үмэнэһөө Америкын Холбоото Штадуудай ба Баруун Европын гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаһан байгаа. Үйлэ хэрэгые зүбөөр сэгнэжэ, хүн түрэлтэниие һүрөөтэ муухай аюулһаа аршалан абарха гэһэн эгээл таарамжатай шиидхэбэри абахыень Ю. В. Андропов оронуудай гүрэнэй харюусалгата ажал ябуулагшадые уряалһан байгаа гээд онсолон тэмдэглэхые хүсэнэб. Ймагтал хүнэй ухаан бодол энээниие бэелүүлжэ шадаха, бэелүүлхэшье ёһотой.

Американ шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхожо эхилһэнһээ уламжалан тохёолдожо байгаа оршон байдалые энэ Мэдүүлгын удхаар, тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ мүнөөдэр шэнжэлэн харахые хүсэһэн байнабди.

Г. М. Корниенко пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлбэ:

Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ракетэнүүдые Европодо тараан тодхожо эхилхэдээ, энэ хэрэгые мүнөө ямаршье онсо юумэнэй огто болоогүй юумэдэл харуулхые Вашингтон оролдоно.

Вашингтоной иимэ хараа шэглэл баримталжа байһанда гайхаһанай хэрэгтэй юм аал. Хэрбээ хэн нэгэнэй энээндэ һэжэглээ юм һаань, мүнөөнэй американ захиргаан Европодо ядерна буу зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар али алиндань таарамжатай үгэеэ ойлголсолго түйлахые огто хүсөөгүй байгаа гэжэ энэ ушар үшөө дахин элирхэйлэн харуулна. Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүдтэ амжалта түйлангүй, тэрэниие зорюута буруу һүргэхые США эхинһээ хойшо оролдоһон байна.

СССР-тэ яашье таарахагүй «нулевой варианттайгаар» хөөрэлдөөнүүдые хэжэ эхилхэдээ, тэрэнэй ушар удхагүй байһан дээрэһээ США уданшьегүй тэрээнһээ арсаха баатай болоо һэн. Тиигэбэшье тэдэнэр саашадаа, хөөрэлдөөнүүдэй һүүлшын үдэр болотор, тэрэнһээ үлүү бэшэ, бүтэмжэгүй хараа бодол баримталһан байха юм. «Нулевой вариант» гээшэ бодото дээрээ ямар удхатайб гэхэдэ, Советскэ Союзда нэгэшье ракетэ үлөөхэгүй, харин НАТО-гай нэгэшье ракетэ хорооxогүй гэһэн зорилготой бшуу.

Түхэл шэнжээрнь зарим тэды хубилгаашье һаа, тэрэнэй бодото удхань хубилашагүй нэгэл зандаа үлэдэг байба: Советскэ Союз оронойнгоо гансал Европодохи хубида бэшэ, харин бусад тээгүүршье дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна хэрэгсэлнүүдээ эрид хорооxо ёһотой, харин, тад һөөргэ, Европодохи НАТО-да бии байгаа дундуур зайда хэрэглэгдэхэ бага бэшэ ядерна буу зэбсэгүүдые горитойгоор үргэдхэхэ арга Холбоото Штадуудта олгогдохо ёһотой байгаа.

Тобшолон хэлэбэл, США-гай хараа бодол эли тодо һэн: хөөрэлдөөнүүдые мухардуулжа, шадаал һаа түргөөр ракетэнүүдээ Европодо тараан тодхожо эхилхэ. Тиимэһээ тохёолдожо байһан оршон байдалда онсо юумэнэй болоһые Вашингтоной обёорхогүй байһанииньшье элитэ — ймагтал тэрэ энээниие түйлахые эрмэлзээ бшуу. Гэбэшье эдэ бүгэдэ хэһэн үйлэ хэрэгэйнгээ түлөө — дэлхэй дээрэ буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгые дэбэргэһэнэй түлөө, уласхоорондын байдалые орёо түгшүүриитэй болгоһоной түлөө США-гай харюусалгые доошолуулнагүй.

Американ ракетэнүүдые Европын газар дээрэ тараан тодхохо зүбшөөл үгэгшэд США-тай хамта тохёолдоһон байдалай түлөө, тэрэ тоодо хөөрэлдөөнүүдэй таһалдуулагдаһанай түлөө харюусаха зэргэтэй. Эдэмнай нэн түрүүн ФРГ-гэй, Англиин ба Италиин правительстванууд болоно. Өөһэдынгөө газар дээрэ ракетэнүүдые тодхуулан табюулаагүйшье һаа, США-гай хараа бодолые дэмжэжэ, хөөрэлдөөнүүдэй буруу һүрэлгэдэ нүлөөлһэн Хойто Атлантическа бүлэглэлэй зарим гүрэнүүдэй правительстванууд мүн лэ харюусаха ёһотой. Американ ракетэнүүдэй тараагдан тодхогдожо байгаашье һаань, Советскэ Союз мүнөөдэр гү, үгышье гэбэл үглөөдэр Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүдые һэргээжэ хабаадаха ёһотой гэжэ Вашингтон болон баруунай зарим оронуудай ниислэл хотонууд мүнөө харюусалгаһаа холодохые хүсэһэн дээрэһээ тоолодог байна.

Юрэдөөл, Советскэ Союз тохёолдоһон оршон байдал тэхэрюулэгдэшэгүй гэжэ тоолоно бэшэ. Хэрбээ НАТО-гай оронуудай зүгһөө американ ракетэнүүдые Европодо тараан тодхолгын урда тээхи байдалда тэхэрин бусахаар бэлэн байгаа гээшэ һаань, Советскэ Союз мүн лэ энээниие бэелүүлхээр бэлэн лэ. Ю. В. Андроповой ноябриин 24-дэ хэһэн Мэдүүлгэ дотор энээн тухай тодоор хэлэгдэнхэй. Буу зэбсэгүүдые, нэн түрүүн ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулха талаар

(Эхин. Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

та жэгүүртэ туһалагшад олон зуугаад гектар хлопогой плантаци элдүүрилһэн байгаа. Энэнь баян ургасые саг болзортонь гээлтэ хоролтогүйгөөр хурааха арга олгоо һэн. Бага авиациин летчигүүдта виноград ургуулагшад, таряашад, саад ургуулагшад баһал баярые хүргэдэг.

(ТАСС).

Партиин райкомой, партийна эхин организацинуудай тоосоото үе соо бэелүүлhэн хэмжээ ябуулганууд гүрэнэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ нүлөөлөө. Жэшээлхэдэ, гүрэндэ продукци худалдаха хоёр жэл 10 hарын түсэб 101,6 процент дүүргэгдээ. Мүн үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлэгдэжэ, үйлэдбэридэ хабаадуулагдаhан хүнүүдэй тоо үсөөрhэн байна. Хоёр жэл арбан hарын хугасаа соо капитальна барилгада 24 миллион түхэриг ашаглагдаа.

Үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада ниислэл хотын түб районие болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ 5,3 миллион түхэриг гаргашалагдаhан байна.

ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭХЭ

Советскэ районно партийна XXX конференци дээрэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **В. Н. Башкеев** тоосоото элидхэл хээ.

Улаан-Үдэ хотымнай түб район өөрын өөрсэ шэнжэтэй, онсо илгаатай ха юм. Ушарынь, эндэ промышленна предприятинууд, министерство болон албан зургаанууд, ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангадаг эмхинүүд, институдууд болон тусхай дунда олон hургуулинууд оршодог. Тиимэhээ парткомуудай, партийна эхин организацинуудай бэелүүлжэ байhан бүхы хүдэлмэри мүн лэ илгаатай бшуу.

Эдэ бүгэдэ онсо шэнжэнүүдынь элидхэл дотор харуулагдаhан байна. Элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд үйлэдбэриин асуудалнуудта анхаралаа ехээр хандуулба. Энэньшье ушартай. Юуб гэхэдэ, үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада районой промышленна предприятинуудта hэльбэн шэнэлэлгын ехэ хүдэлмэри бэелүүлэгдээ. Мүн үндэр бүтээсэтэй шэнэ техникэ тодхогдоо. Тобшолон хэлэбэл, хоёр жэл юhэн hарын туршада эдэ бүгэдэ хэрэгтэ 15 миллион түхэриг гаргашалагдаhан байна. Тиигэжэ үйлэдбэриинь гол фонднууд 16,7 процентээр ургаа. Тусхайлхада, «Электромашина», судна бүтээлгын, шэлэй заводуудта, hээы гуталай фабрикада энэ талаар горитой хэмжээнүүд бэелүүлэгдээ юм. Гэхэтэй хамта конференци дээрэ районой предприятинуудые саашадань хүгжөөхэ, үргэдхэхэ тушаа ашатай туhатай хөөрэлдөөнэй болоhониинь гайхалгүй.

Конференциин делегат, КПСС-эй райкомой гэшүүн, «Электромашина» заводой партькомой секретарь **В. М. Кузьменко** үгэ хэлэхэдээ, тус асуудалда гол анхаралаа хандуулба. Предприятида энэ табан жэлэй эхинhээ хойшо hэльбэн шэнэлэлгын ябуулгануудта шэнэ техникэ тодхохо хэрэгтэ 4 миллион 200 мянга гаран түхэриг гаргашалагдаhан байна. Жэшээнь, эндэ технологическа шэнэ лини хабсаргагдажа байнхай. Тэрэнэй хүсэндөө ороходонь, ажалай эрхэ байдал горитойгоор hайжаруулагдаха, түмэр багаар гаргашалагдадаг болохо юм. Заводто бэелүүлэгдэжэ байhан бүхы хэмжээнүүдэй ашаар гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэйгээр гаргагдадаг продукци 59-hөө 75 процент хүрэтэр ургаа. Тиигэжэл нёдондо гарзада орожо байhан коллектив байгша оной 10 hарын туршада хэдэн миллион түхэригэй сэбэр олзо оруулжа шадаа бшуу. Тус предприятида арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинhээ хойшо ажалай эрхэ байдал, хүдэлмэришэдэйнь ажаhуудал hайжаруулха хэрэгтэ 15 миллион үлүүтэй түхэриг гаргашалагдаа юм. Гэбэшье эндэ электродвигательнүүдые бүтээн гаргалга 2,5 дахин олошоруулагдаха ёhотой байгаа. Бодото дээрээ энэ хэрэг ехэ удааржа байна. Иимэ байдалай үзэгдөөд байхада, заводой партийна организациин хараалжа, бэелүүлжэ байhан хэмжээнүүд тушаа тэрэ тогтоо.

Мүн тоосооте элидхэл дотор судна бүтээлгын заводой хүдэлмэри тушаа яhала хэлэгдээ. Эндэ ажаллагшад үнгэрhэн хоёр жэл 11 hарын гол даабаринуудые гүйсэд дүүргэээ юм. Эдэ жэлнүүдтэ гаргаhан продукциинь голодоhогүй гэhэн сэгнэлтэдэ хүртэhэн байна.

Судна бүтээлгын заводой директор **А. В. Юхпин** саашадаа бэелүүлэгдэхэ хараа зорилгонууд тухайгаа онсо тогтобо. Тиихэдээ тэрэ үйлэдбэриие хүгжөөхэ хэрэгтэ хэды шэнээн шадамараар хүтэлбэрилнэбибди гэhэн асуудалда харюу үгөө. hүүлэй үедэ эндэ удаадахи табан жэлэй хугасаада дүүргэгдэхэ түсэбтэ даабаринууд хараалагдажа байнхай. Мүнөө предприятиин талмайнуудта эгээл эдэ зорилгонуудые шиидхэхэ ябадалда гол үүргэ дүүргэхэ барилганууд хэгдэнэ. Зүгөөр «Главбурятстрой» управлениин барилгашад даабаринуудаа саг болзор соонь огто дүүргэнэгүй гээд үгэ хэлэгшэ шүүмжэлбэ. Иимэ байдалые шалгаха, хинаха хүдэлмэри саг үргэлжэ бэелүүлжэ байха гээшэ угаа шухала гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Тэрэшэлэн тус предприятида хүдэлмэришэдые бэлдэхэ училищи байгуулха асуудал шиидхэгдээгүй байhаар. Барилгын хүдэлмэринүүдэй унжагайруулагдажа байhанhаа уламжалжа, hэльбэн шэнэлэлгын хэмжээнүүд болзор соогоо дүүргэгдэнгүй үлэшэжэ магад гээд үгэ хэлэгшэ hанаагаа зобожо байhанаа элирхэйлээ.

«Туяана» гэжэ оёдолой нэгэдэлые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ мүнөө эндэ хэгдэжэ эхилhэн барилга ехэ үүргэ дүүргэхэ юм. Теэд энэ барилга мууса бэелүүлэгдэжэ байнхай. Тэрэшэлэн хүдэлмэришэдэй ажаhуудалай эрилтэнүүдые хангаха талаар саашадаа ехэ юумэн хэгдэхэ зэргэтэй.

Хэдэн делегадууд барилгашадай ажал хэрэгүүд дээрэ онсо тогтоhон байна. Жэшээнь, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **А. П. Елгин** район дотор хэгдэхэ капитальна барилгын зарим асуудалнуудта анхаралаа хандуулжа, энэ талаар бэелүүлэгдэхэ хэмжээнүүд тухай дуулгаба. Юуб гэхэдэ, энэ хэрэгые хэр шадамараар бэелүүлhэн ушарhаа үйлэдбэри саашадань хүгжөөхэ, ажалшадай ажаhуудал улам hайжаруулха шухала асуудалнууд сэхэ дулдыдана бшуу. Тиимэhээ барилгын эмхинүүдэй хүдэлмэридэ сэхэ хабаатай хэдэн ажаглалта, шүүмжэлэлнүүд конференци дээрэ хэгдээ.

Советскэ районда ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангадаг эмхи зургаанууд олон. Эдэ эмхинүүдэй хүдэлмэриие hайжаруулха хэрэгтэ мүнөө ехэ анхарал хандуулагдадаг болонхой. Элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд энэ асуудал тушаа онсо hануулаа.

Тоосооте үе соо 4 магазин, 11 столово, кафе, буфедүүд ашаглалгада тушаагдаа. Хэдэн магазин болон столовонууд заhабарилагдаhан байна. Мүн худалдаа наймаанай эд бараагаар ажалшадые хангаха, ниитын эдеэ хоолоор хангаха хэрэг зарим тэды hайн ябуулагдана. Гэбэшье горпромторг болон 1-дэхи горпищеторг коллективүүдэй Советскэ районда оршоhон магазинууд хоёр жэл юhэн hарынгаа түсэбүүдые дүүргээгүй. Эдэ дутагдалнуудай зариманиинь эмхидхэлэй хүдэлмэриин hуладhаа болобо гээд тоосоон соо тэмдэглэгдээ. «Бурятфото» нэгэдэлэй хүдэлмэридэ горитой дутуу дунданууд бии гэжэ шүүмжэлэгдэhэн байна. Конференци дээрэ эдэ эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд үгэ хэлээ. Горпромторгын парткомой секретарь **Л. И. Шульга** ажал хэрэгээ hайжаруулхын тула ямар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ байhан тухайгаа мэдээсэбэ. Жэшээнь, тус эмхи, худалдаа наймаанайнгаа газарай үшөө бага байhые хараадаа абан, тусхай, мэргэжүүлэгдэhэн магазинуудые эмхидхэнэ. Эхэнэрнүүд боюн эрэшүүлэй хубсаhа хунар худалдадаг магазинууд нээгдээ. Тиихэдэ ямар эд бараанай хэээ асарагдаха тушаа хэлсээнүүд зарим фабрика болон комбинадуудтай баталагдадаг болонхой. Мүн промышленна эд бараа худалдаха яармагууд, выставкэнүүд hүүлэй үедэ үнгэргэгдэнэ. Худалдаа наймаа хэхэ газарай үшөө багашье hаань, тэрэниие шадамараар эмхидхээд байбал, зарим тэды hайн үрэ дүнгүүдэй түйлагдаха байhые ажабайдал гэршэлнэ. Тиимэhээ ажалшадай hуудал байдалай хэрэглэмжэ хангаха эмхи зургаанудта бии байгаа арга боломжонуудые хэрэглэхэ шухала, иимэ хүдэлмэри саашадаа ябуулагдаха ёhотой гээд конференци дээрэ тобшолол хэгдээ.

КПСС-эй райкомой ба эхин парторганизацинуудай тоосоото үе соо партийно-эмхидхэлэй, үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр хандуулжа байhаниинь элитэ. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада партиин зэргэдэ 315 хүн абтаа. Тэдэнэйнь 61,1 процент хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэд болоно. Мүн партида орогшодой 70 шахуу процентнь комсомолой гэшүүн байгаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Партиин Советскэ райком тоосоото үе соо үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин асуудалнуудта зорюулжа, бюрогой 35 заседани үнгэргөө юм. Гадна бусадшье шухала асуудалнууд КПСС-эй райкомой пленумүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Тиигэжэ районой ажалша коллективүүдтэ бэелүүлэгдэжэ байhан ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха, тэрэнэй онол аргануудые нарижуулха талаар хэмжээнүүд саг үргэлжэ хараалагдадаг, дүүргэгдэдэг байгаа бшуу. Гэбэшье КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй эрилтэнүүдые бэелүүлхын тула манда ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёhотой гээд элидхэл дотор тон зүб тобшолол хэгдэhэн байна.

Энэнь зүйтэй гээд hанагдана. Юуб гэхэдэ, районой зарим парторганизацинуудта хүмүүжүүлгын, ойлгууламжын хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр, ёhын тэдыдэ хандаха ушарнууд дайралдаhаар. Иимэ ябадалнууд ажалшадай ажаhуудаг газарнуудта бэелүүлэгдэдэг хүдэлмэридэ нэгэнтэ бэшэ үзэгдэнэ. Тиихэдэ hургуулиин ахалагша классуудай үхибүүдэй, залуушуулай дунда эрхилэгдэдэг хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулагдаха ёhотой. Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулгануудта хабаадуулагдаха хүсэн—бэлэдхэлтэй кадрнууд район дотор бии гээд онсололтой. Үгэ хэлэгшэд— Зүүн Сибириин технологическа институдай ректор **Д. Ш. Фролов,** Уран зохёолшодой холбооной парторганизациин секретарь **Л. Д. Тапхаев,** республикын соёлой министр **Д. З. Жалсараев,** 3-дахи дунда hургуулиин багша, **Н. Я. Гудзь** гэгшэд хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин зарим талануудта анхаралаа хандуулжа, бэелүүлжэ байhан хэмжээ ябуулганууд тухайгаа тогтобо.

Конференци дээрэ ажалай, үйлэдбэриин журам бэхижүүлхэ, ажал бригадна гуримаар эмхидхэхэ хэрэгүүд тушаа үргэн хөөрэлдөөн болоо. «Туяана» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй хүдэлмэришэн **В. Н. Мункоева,** «Байгал» ресторанай кондитер **Л. С. Балдакшинова,** шэлэй заводой шэл хайлуулагша, цеховэ парторганизациин секретарь **С. Г. Хлызов** болон бусад эдэ асуудалнуудта анхаралаа хандуулба. Мүнөө район дотор 271 бригада шэнэ түрүү гуримаар хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэй бүридэлдэ районой бүхы хүдэлмэришэдэй 60-аад процент ороно.

Советскэ районно партийна XXX конференци шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлhэн эрилтэтэй хөөрэлдөөнэй эрхэ байдалда үнгэрөө гээд тэмдэглэлтэй.

КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ **В. Б. Саганов** конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Шэнээр hунгагдаhан КПСС-эй райкомой түрүүшын пленум үнгэргэгдэжэ, эмхидхэлэй асуудалнууд харагдаба. Партиин райкомой нэгэдэхи секретаряар **В. Н. Башкеев,** секретарьнараар **Р. Р. Хориноева, П. А. Чукреев** гэгшэд hунгагдаа.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

БАРИЛГАШАДАЙ БАЯР

Улаан-Үдын Железнодорожно районой Октябрьский үйлсэдэ мүнөө бодхоогдожо, бэлэн болохоор түхеэрэгдэжэ байhан томо 120 байратай гэр олоной анхарал татана. Энэ хадаа тус районой архитектурна зохид байшангуудай нэгэн болоно. Тиимэhээ холоhоо хүн зоной анхарал татана. Тэрэ гэрэй досоонь орожо хараа hаа, хүн бүхэн зохидшоохо ёhотой. Энэ байшангай доодо дабхарта комиссионно магазин оршохо юм.

Энэ гэрэй ээлжээтэ секцидэ декабриин эдэ үдэрнүүдтэ гушан гэр бүлэ орожо түбхинэхэнь. Уридшалан ашаглалгада тушаагдаhан секцинүүдтэ ажаhуугшад гэр байраараа зүрхөө хананги, зохидшоожо баранагүй. Эндэ гэр байрануудые блок блогоор тушааха арга хэрэглэгдэнэ. Гэрэй нэгэ блогой ашаглалгада тушаагдажа байхада, нүгөөдэдэнь барилгын ажал түлэг ябуулагдана.

Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой барилгын управлениин барилгашад эндэ хүдэлнэ. Эндэ Аграфена Георгиевна Усольцевагай хүтэлбэрилдэг бригада онсо шалгарна. Энэ бригадын гэшүүд 120 байратай гэрэй барилгын эхинhээ эндэ хүдэлнэ. Бригадын гэшүүд ажалаа эрхим сэгнэлтэтэйгээр тушаадаг hайн заншалтай юм. Бригада арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй даабариие октябриин 25-да дүүргэээд, мүнөө дүрбэдэхи жэлэй тоосоогоор хүдэлнэ.

Бригадын эбтэй эетэй коллективтэ ажалай журам хазагайруулhан ушар гэжэ үнинэй үзэгдэхэеэ болинхой. Ажалай ветерануud бригадир өөрөө А. Г. Усольцева, управлени соогоо эрхим барилгашад гэжэ суурхадаг Г. Н. Керенкова, С. П. Королева гэгшэдэй үльгэр жэшээтэ ажалаар бригадын ажалай зохид эрхэ байдал хангагдадаг гэхэдэ алдуу болохогүй.

Г. Н. Керенкова, С. П. Королева хоёр хорин табан жэлэй саада тээ арбадахи класс дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр барилгын управленидэ хүдэлхөөр ерээ hэн. Шэрдэгшын мэргэжэл тиихэдэ басагад шэлэhэн юм. Тэрэ гэhэн сагhаа хойшо шэлэhэн мэргэжэлээрээ хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй бригадын урдаа хараха хүнүүдынь болонхой. Теэд мүнөө хорин табан жэлэй үнгэрөөд байхада, тэдэнэр эндэ ерэжэ хүдэлhэндөө голхордоггүй, иимэ мэргэжэл шэлэжэ олоhондоо баяртай байдаг. «Шэнэ гэр толлохо баяр хүнүүдтэ бэлэглэхэ гээшэ хүнэй зүрхэ сэдьхэлдэ мүн лэ баяр асарна» гэжэ ажалша бриг[illegible] хөөрэлдэнэ.

[illegible]

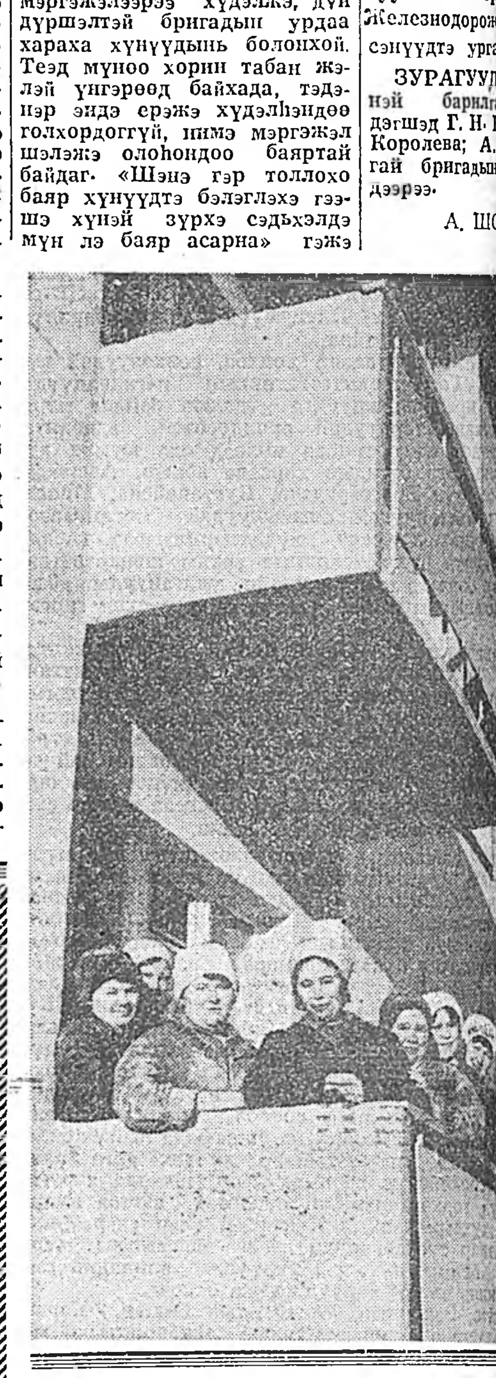

УГ ЗАЛГАГШАД

Энэ уг эхилhэн Дмитрий Ильич Симакин 1915 ондо түмэр замда хүдэлхэеэ ерэhэн намтартай. Түрүүн түмэр замай хүдэлмэришэнээр ажаллажа эхилhэн. 1918 онhоо хойшо 1954 ондо амаралтада гаратараа Кабанскын районой «Переемная» станцида замай бригадираар хүдэлhэн байна. Габшагай ажалайнгаа түлөө Ленинэй орденоор, медальнуудаар, «СССР-эй Хүндэтэ түмэр замшан» гэhэн тэмдэгээр шагнагданхай.

Эсэгынгээ эхилhэн ажалые хүбүүдынь, аша гушанарынь хүндэтэйгөөр угhаа дамжуулан үргэлжэлүүлжэ ябана. Дмитрий Ильичэй ехэ хүбүүн Валентин станциин хүүргын баазын слесарээр 1933 ондо ажаллажа эхилээ hэн. Теэд уданшьегүй 1939 ондо сэрэгэй албанда абтаhан байна. 1944 он болотор Алас-Дурна зүгтэ албаяа гараhан юм. Энэ саг соогоо Валентин Дмитриевич Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай баруун фронтдо ошохо гэhэн рапортдаа арсалта абадаг байгаа. Ороной зүүн тээ сэрэгшэд баhал хэрэгтэй байгаа ха юм. Тиин 1944 ондо гүйлтань одоол хангагдажа, 3-дахи Украинска фронтын гвардейскэ стрелково дивизиин отделениин командираар эльгээгдэhэн байна. Валентин Дмитриевич фашистнуудые эрэлхэг зоригтойгоор дараhан юм. Энээнииень Улаан Одоной хоёр орден, Дайшалхы Алдар Солын хоёрдохи, гурбадахи шатын орденууд, зургаан медальнууд гэршэлнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай hүүлээр Валентин Дмитриевич түрэл «Переемная» станцида 30 жэл соо дежурнаар хүдэлhэн юм. Дайшалхы шагналнуудтань «Шэн габьяата ажалай түлөө. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» медаль нэмэгдэhэн байна.

Дмитрий Ильичэй хоёрдохи хүбүүн Иван Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсажа, Улаан Одоной орденоор, Алдар Солын III шатын орденоор шагнагдаhан юм. Мүнөө Зүүн-Сибириин түмэр замай Эрхүүгэй отделениин дежурнаар ажаллажа байна. Абадаа адли «СССР-эй Хүндэтэ түмэр замшан» гэhэн тэмдэгээр шагнагданхай.

Хоёр аха дүүнэр Март Дмитриевич, Георгий Дмитриевич Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсаагүй юм. Наhаяа хүсөөгүй байгаа. Март Дмитриевич 1951 ондо Эрхүүгэй түмэр замай технигүүдэй hургуули (тиихэ үеын нэрэ) дүүргэhэн байна. Мысовско дистанциин замай технигээр, харгын мастераар, замай дистанциин начальнигай орлогшоор, hүүлээрнь 10 жэлэй туршада Мысовско дистанциин начальнигаар хүдэлhэн юм. 1981 онhоо хойшо коммунист Март Дмитриевич Мысовая станциин заhабарилгын поездын начальнигаар хүдэлжэ байна. Габшагай ажалайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, «Шэн габьяата ажалай түлөө. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» медаляар, «СССР-эй Хүндэтэ түмэр замшан» гэhэн тэмдэгээр шагнагданхай.

Георгий Дмитриевич 1946 онhоо хойшо түмэр замай транспортда ажаллана. Мүнөө Слюдянка станциин локомотивна депогой машинистээр хүдэлнэ.

Валентин Дмитриевичэй Владимир хүбүүн Мысовско дистанциин замай мастераар, Татьяна басаганиинь энэ замай дистанциин монтероор ажалланад.

Иван Дмитриевичэй хүбүүн Николай Эрхүү станциин локомотивна депогой электровозой машинистээр хүдэлнэ.

Георгий Дмитриевичэй хүбүүн Дмитрий Слюдянка станциин локомотивна депогой электровозой машинистын туhалагшаар ажалладаг юм.

Март Дмитриевичэй хүбүүн Илья, түмэр замай транспортын инженернүүдэй институт дүүргээд, 218-дахи машинна станциин баазын начальнигаар хүдэлжэ байнхай. Сергей хүбүүниинь, баhал институт дүүргээд, РСП-32 поездын мастераар ажаллана.

Дмитрий Ильич Симакинhаа эхитэй түмэр замшад угайнгаа хүндэтэ нэрые нангинаар сахижа ябана бшуу.

В. ЦИБИН.

АЖАЛААР ОЛДОhОН СОЛО

Заха холын Захааминай районой дээдэ талын нютагууд болохо Утаата Далахай хоёрой хоорондо Далахайн совхозой hүнэй фермэ оршодог юм. hү hаалиин энэ фермэ нютагай үзэсхэлэн hайхан булангуудай нэгэндэ түхеэрэгдэнхэй. Иимэ hайхан газарнууд эдэ нютагуудта олон гээшэ. Гэбэшье энэ фермэ үшөө юугээрээ суурханаб гэхэдэ, Зуhаланда ажалша бэрхэ, баян дүршэлтэй хүнүүд хүдэлдэг. Оройдоол 8 хүнhөө бүридэhэн энэ коллективые ажалай ветеран Долгор Дубжировна Бальжанова хүтэлбэрилнэ.

Тэбхэр хорин табан жэлэй туршада энэ эхэнэр мал ажал дээрэ хүдэлнэ. Эдэ бүхы жэлнүүдтэ тэрэ мал адуулагшаар, хонишоноор, тугалшанаар ажаллаа, 1980 онhоо hаалиин фермые даагшаар томилогдонхой. Долгор Дубжировнагай үхибүүн бага наhаниинь дайнай хүндэ хүшэр жэлнүүдтэй тудалдажа, тэрэ бүри бага ябахаhаа абан, колхозой ажалда туhалалсажа эхилээ hэн. Тиимэhээ Долгорой, мүн тэрэнэй олонхон үетэнэй эрдэм бэлигээ хүгжөөн, саашадаа hураха арга боломжонь болоогүй бэлэй. Гэбэшье тэдэнэр энээндэ ехээр голхороогүй, ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ, дайнай үеын, мүн дайнай hүүлээрхи хүшэр жэлнүүдые дабаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулан, эршэмтэйгээр ажаллана. Мүнөө түрэhэн дайдынгаа танигдахаар бэшэ болотороо урган хубилхые, түрэл совхозойнгоо элдэб hалбаринуудай хүгжэхые харан баясажа ябаха үедөө, эндэшье минии өөрымни, үетэн нүхэдэймни оруулhан хубита бии гэжэ мэдэрнэ ёhотой.

1982—1983 онуудай үбэлжэлгэ Далахайн совхозой малшадта хүндэхэн шалгалта болоhон. Гэбэшье совхозой малшад, hаалишад продукци гүрэндэ худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа. Зуhаланай фермынхидэй абаhан уялганууда дүүргэхэ хэрэгтэ фермые даагша ехэхэн нүлөө үзүүлээ. Энэ коллектив даалгагдаhан үнеэн бүриhөө тугал абажа, гансашье hү hаалиняа дээшэлүүлээ бэшэ, мүн hүнэй шанар, тоhолигыень hайжаруулhан байна. Фермые даагша өөрөө hаамхай үнеэн бүриhөө 2100 килограмм hү hааглаа. Хадата Захааминай байдал, байгаали болон сагай уларил мэдэхэгүй хүндэ энэ тоо тиимэшье ехэ бэшээр үзэгдэжэ болохо. Гэбэшье гансал үбhэ hолоомо болон эндэхи эрхэ байдалда ургуулагдаhан тэжээлээр хооллон, хада уулын ой модон соогуур бүхэли үдэрөө бэлшэдэг үнеэдэй энээнhээ ехэ hү үгэхэгүйнь мэдээжэ. Тиихэдэ энэ фермын бүхы хүдэлмэри мүнөө дээрээ гараар хэгдэнэ гээшэ. Эдэ бүгэдые хараадаа абаха болоо hаа, совхозой hаалишад бага бэшэ амжалта түйлаа гэжэ ойлгохоор болоно.

Зуhаланай фермэ дээрэ 5 hаалишан, 2 тугалшан, нэгэ мал адуулагша ажаллана. Тэдэнэй олонхинь залуушуул юм. Хамта дээрээ энэ фермэдэ hаамхай 120 үнеэд бии. hаалишан бүхэндэ 24 үнеэн хүртэдэг. Гэбэшье hаалишадай ажал гансал үнеэдээ hаагаад дүүрэнэ бэшэ, мүн уhа халааха, тэжээлыень буйлуулха, байрыень сэбэрлэхэ, үнеэдээ тугаллуулха хүрэтэр хэхэ ажал барагдаха бэшэ ааб даа. Тэдэнэр үглөөнэй эртэнhээ одоол үдэшын харанхы болотор ажалладаг хүнүүд ха юм. hаахан hүеэ отделениин түб—Далахай тосхон абаашажа тушааха, үнеэдтээ буйлуулhан тэжээл зоохо, юрэдөө мал ажал дээрэ хүдэлжэ ябаhан хүнэй хэхэ юумэн барагдаха бэшэ даа.

Коллективэй гэшүүн бүхэнэй оролдосотойгоор ажаллаhанай ашаар лэ амжалта түйлагдана ха юм. Тэдэнэр үнеэдэйнгээ аляндань хайшан гэжэ хандахаб, хайшан гээ hаа, ехэ hү үгэхэб гэхэ мэтын нюусануудые hайнаар шудаланхай. Энэ ушарта үнеэдые саг соонь үрэжүүлхэ, тугаллаhанайнь hүүлээр hайнаар hааха хэрэгтэй. Үбhэ тэжээлыень зүбөөр хубаарилгада анхаралаа хандуулха шухала. Долгор Дубжировна өөрынгөө шабинар — залуу hаалишад Маргарита Будаева, Софья Гомжапова, Татьяна Доржиева, Александр Доржиев, Виктория Бальжанова болон бусадые эдэ бүхы нюусануудта hурагаhан, бүхы наhаараа шахуу хүдэлжэ олоhон дүй дүршэлдөө залуу нүхэдөө hургаhан, мүнөөшье шэнэ ерэhэн хүбүүд, басагадые коллективтээ абажа, ажабайдалайнгаа түрүүшын алхамуудые хэхэдэнь туhалhаар юм. Арбаад жэлэй урда тээ энэ фермэдэ ерэhэн Анна Цыренова hурган хүмүүжүүлэгшынгээ хүтэлбэри доро ажаллаха үедөө, тэрэнэй дүршэл шадабарииень халан абажа, совхозой түрүү hаалишадай зэргэдэ жагсаа. Энэ намар Долгор Дубжировна бүхы коллективээрээ эндэ ажаллажа байhан Александр Доржиевые сэрэгэй албанда үдэшөө. Александр түрэл коллективтээ амжалта хүсөөд, ажалай түрүүшын алхамуудые хүүлэhэн аха нүхэдтөө баярые хүргөө.

Коммунист Дулма Хандуевна Цыренова энэ фермэдэ олон жэлэй туршада тугалшанаар ажаллана. Тиихэдэ Долгор Дубжировнагай хани нүхэр Балданжап Эрдынеевич мал адуулагша юм. Энэ хүнэй оролдолгоhоо, эрмэлзэлhээ фермын hаалишадай амжалта дулдыдана гээшэ. Үнеэдэй hайн ногоондо бэлшээгүй, мүн тэдэниие саг соонь, ой модон соо хөөнүүлэнгүй асараагүй hаань, ехэ hүн хаанаhаа абтахаб даа. Олон жэлэй туршада, үбэл, зунииешье илгаагүй үнеэдые харуулhалха үедөө, Балданжап Эрдынеевич хаана, ямар ногооной ургадагые, хэзээ, ямар үедэ, ямар газарта үнеэдые харууhалхаб гэжэ hайнаар мэдэхэ болонхой. Тиихэдэ hаалишан бүхэнэй үнеэдые танихынгаа хажуугаар, үнеэдэй зан абариинь, ямар үнеэнэй ехэ hү үгэдэгые сүм мэдэжэ ябадаг. Хэрбээ ямар нэгэн үнеэнэй хибэдэhээ хибэхэеэ болёод гү, али эдеэлэнгүй, hүрэгhөө таhараа hаань, энэ үнеэн үбшэлөө гэжэ мэдээд, эзэндэнь тууж асардаг юм.

Бальжановтанай үнэр баян бүлэ гансашье ажалаараа суурхадаг бэшэ. Эдэнэр 7 үхибүүдые үргэжэ, хүл дээрэнь гаргажа байнхай. Тэдэнэйнь табан өөhэдын гэр бүлэтэй боложо түбхинөө. Олег, Вячеслав хүбүүдынь гэр бүлөөрөө түрэл ажахыдаа эрхимээр ажаллан, эжы, абынгаа түйлаhан амжалтануудые арьбадхалсана. Далахайн совхозой гүрэндэ hү, мяха тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэлгэдэ Бальжановтанай бүлын бага бэшэ хубита оролсоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи, гол жэлдэ Зуhаланай фермын коллектив дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаа hэн. Тиигэжэ түрэл республикынгаа алдарта ойе ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтаа hэн. Совхоз гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Гэбэшье Долгор Дубжировна эдэ амжалтануудаараа сэдьхэлээ ханаад hуунагүй, саашадаа бүри эршэтэйгээр ажаллахын түлөө оролдон, фермынгээ залуушуулые шэнэ илалтада зоригжуулна.

Д. ЛЫГДЕНОВА.

Захааминай район.

МОСКВА. Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ автомобилиин заводой коллектив hэлбэн шэнэлэлгые түргэдхэхэ шэглэлтэйгээр хүдэлнэ. «hэлбэн шэнэлэлгэдэ — комсомолшуудай анхарал!» — гэhэн уряа доро АЗЛК-гай комсомолшууд хүдэлнэ. Энэ жэлдэ табан үдэр hэлбэн шэнэлэлгын хүдэлмэри хэхэ гэжэ тэдэнэр шиидхэнэ. Энэ үүсхэлэй хүгжөөлдэхэдэ, «Москвич-2141» түхэлэй түрүүшын машинын конвейерhээ гаража болохо ойртохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаралгын гол конвейер.

ТАСС-ай фотохроника.

Совет ор[онд]

ПРОМЫШЛЕННА ҮНДЭhӨӨР

ФРУНЗЕ. Киргизэй Аламединскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад hү hааха уялгануудаа үлүүлэн дүүргэбэ. Ажахыда баригдаhан оньhожоруулагдамал комплексдо энэ түйлагдаа юм.

Госкомсельхозтехникын дэргэдэхи курса дүүргэhэн операторнууд гансал оньhон аргаар үнеэдые hаадаг болоо. Малай хойноhоо харууhалха ба эдеэлүүлхэ бэшэ хүдэлмэриие малшад, механизаторнууд хэнэ. Тиигэжэ оператор бүхэн зуу гаран үнеэ хангана.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комплексын жэшээ дээрэhээ промышленна аргаар hү үйлэдбэрилгын булюу hайн талань эли харагдана. Жэл бүри ажахы түсэбhөө гадуур продукци гүрэндөө худалдадаг болонхой.

Республикын бүхы районуудта hаалиин мал ажалда индустриальна арга хэрэглэгдэнэ. Калининскэ, Кара-Суйскэ, Панфиловскэ районуудта оньhожоруулагдамал комплекснууд хүдэлнэ. Юрын фермэнүүдэйхидэ орходоо эндэ абтаhан продукциин өөрынь үнэ сэн гурбанай нэгэ хубиаар доогуур юм.

БАРИЛГА ЭРШЭМТЭЙГЭЭР ЯБУУЛАГДАНА

КИРОВСК (Мурманска область). Хибинэдэ баригдажа байгаа «Апатит» нэгэдэлэй шанаржуулгын шэнэ фабрикада түсэбөөр хараалагдаhан болзорhоо жэлээр урид түрүүшын комплекс ашаглалгада оруулагдаба. Тэрэ жэл бүри 100 мянган тонно апатитова концентрат үйлэдбэрилхэ юм.

— Эгээл шухала участогуудта хүсэ шадалаа элсүүлhэмнай ехэ туhатай байгаа юм — гэжэ «Апатитстрой» трестын эрхилэгшэ В. Новиков хэлэнэ. — Барилга дээрэ хүдэлмэри бригадна подрядаар эмхидхэгдэ-

…эй XXVI съездын …нүүдые бэелүүлхын түлөө

…ЖЕТ ГҮЙСЭДХЭЛГЭ …ШУХАЛА АСУУДАЛ

Сэлэнгын райпотребсоюзда эд бараанай нөөсэнүүдэй тогтоогдоhон нормоhоо 163 мянга, Бэшүүрэй райондо 814 мянган түхэригөөр бага байхадань, Захааминай райпотребсоюзда эд бараанайнь нөөсэ нормоhоо аяар 487 мянган түхэригөөр ехэ, Хяагтын райпотребсоюзда 396 мянган түхэригөөр, Советскэ райподо 345 мянган түхэригэй эд бараанай хэмhээ үлүү байhаниинь элирүүлэгдэбэ. Сэлэнгын ба Бэшүүрэй райпотребсоюзуудта эдеэ хоолой зүйлнүүд нормоhоо бага байба гэжэ шалгалтаар тодорхойлогдоо.

Районуудта хэрэглэмжын хэмжээнhээ эд бараа үлүү ехээр үгэхэдэ эд бараан хуушарна, үнэ зүпэнь муудана, тиигэжэ наймаанда гүйсэгүй болоно.

Эд бараа централизованно бэшээр худалдан абалгаэд бараанай нөөсэнүүдые ехэ болгохо нэгэ арга нүхэсэл мүн. Гэбэшье энэ аргаар эд бараа худалдан абалга hайнаар эмхидхэгдэнхэй гэхын аргагүй.

Худалдаа наймаанай организацинууд магазинуудтахи эд бараа тооложо, бүридхэлдэ абажа гү, али байрыень заhабарилжа удаан саг соо магазинуудаа хаахадаа, ехэ мүнгэ кассада оруулангүй алдана. Байгша оной 9 hарын туршада эдэ шалтагаануудhаа уламжалан аяар 8.729 мянган түхэриг мүнгэн оруулагдаагүй. Илангаяа Сэлэнгын, Бэшүүрэй, Түнхэнэй, Мухар-Шэбэрэй районуудта магазинууд элдэб шалтагаанаар олоор хаалтатай байгаа.

Зарим районуудта үргэн хэрэглэлэй эд бараан таhалдуулагдана. Тиихэдэнь хүн зоной үдэр бүри хэрэглэдэг эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд баазанууд ба складуудта хэбтэдэг. Транспортын дуталдадаг дээрэhээ зарим эд бараан удаан саг соо хэрэгтэй газартаа абаашагданагүй. Эдэ дутагдалнуудые усадхабал, эд бараа худалдаха түсэб дүүргэгдэжэ, бюджедтэ мүнгэн ехээр орохо байна ха юм.

КПСС-эй ЦК-гай майн (1983 он) Пленум дээрэ худалдаа наймаанай талаар хүн зониие хангалга hайжаруулха тухай хэлэгдээ hэн. Энэ асуудалай ехэ удха шанартай байhые хараада абан, «КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет байгша ондо 1983—1985 онуудта үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хүн зониие хангалга hайжаруулха талаар нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол баталан абаhан байна. Үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ тушаа тодорхой программа тус тогтоол соо үгтэнхэй.

Финансын нютагай органууд Госбанкын түсэблэлгын комиссинуудтай хамта тус тогтоол соо заагдаhан хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр оролдохо ёhотой. Бүхы предприятинуудай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэдэ шанга хиналта тогтоохо шухала.

Республикын олон районуудта нютагай бюджедүүд муугаар дүүргэгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Яруунын район бюджет бэелүүлхэ түсэбөө 97,7 процент, Ахын район 95,4 процент дүүргээ. Эдэ районуудта олзо орошын зарим hалбаринуудаар 115 мянга хүрэтэр түхэриг мүнгэн багаар оруулагдаа. Баргажанай, Бэшүүрэй, Зэдын, Сэлэнгын, Хойто-Байгалай, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын районууд олзо орошын талаар бюджедээ илангаяа муугаар дүүргэнэ. Тодорхойлбол, Хойто-Байгалай район эрьесын налог, эд хэрэглэгшэдэй кооперацинин, ой модоной ажахынуудаа, кинофильмүүдые харуулhанай түлөө абтадаг олзо орошоhоо бүхы дээрээ аяар 162 мянган түхэриг дутуу түлэгдөөд байна.

Сельскэ ба поселково Советүүдэй бюджет hайнаар бэелүүлэгдэнэ гэхын аргагүй. Бүхы Советүүдэй 25 процентнь олзо оруулха түсэбөө дүүргээгүй байhаар. Саашань тодорхойлон хэлэбэл, Бэшүүрэй районой 14 сельскэ Советүүдэй 9-ниинь, Хойто-Байгалай районой 12 сельскэ ба посёлково Советүүдэй 7-ниинь, Сэлэнгын районой 11 Советүүдэй 8-ниинь, Яруунын районой 10 сельскэ Советүүдэй 5-ниинь олзо оруулха түсэбүүдээ дүүргээгүй байна. Районно Советүүдэй зарим гүйсэдкомууд бюджет гүйсэдхэлгын асуудалда анхаралаа багаар хандуулна. Зарим гүйсэдкомуудай финансын таhагуудай зүгhөө эрилтын hуладаhан дээрэhээ хэдэ хэдэн предприятинууд ба организацинууд гүрэнэй бюджедтэ оруулха ёhотой мүнгые саг дарыдань оруулнагүй. Энэ талаар шанга журамтай болохо эрилтэ табигдана гээшэ.

Гэхэтэй хамта зарим предприятинууд ба организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба бухгалтернууд дүлөөрииn тоосоон дээрэ ехэ мүнгэтэй байбашье, түлэхэ ёhотой мүнгэсэ Госбанкын отделениинүүдтэ оруулнагүй.

1983 оной ноябриин 1-нэй байдалаар олзо орошоhоо оруулагдаха ёhотой аяар 693 мянган түхэриг союзна, республиканска болон нютагай бюджедтэ дутуу түлэгдөөд байна. Тэрэ тоодо Хойто-Байгалай район 168 мянган түхэриг, Загарайн район — 253 мянган түхэриг.

КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, колхозуудта мүнгэ зээреэр нилээд ехэ туhаламжа үзүүлэгдэжэ, тэдэ ажахынуудай финансова ажал ябуулга hайжараа. Гэбэшье Баргажанай ба Түнхэнэй районуудай зарим колхозууд олзо орошынгоо налогые гүрэнэй бюджедтэ саг соонь оруулнагүй.

Бэшүүрэй, Загарайн, Захааминай, Кабанскын, Хурамхаанай, Түнхэнэй, Улаан-Үдын районуудай олон сельскэ Советүүдэй гүйсэдкомууд хүн зонhоо татагдадаг налогой ба страховой түлбэринүүдые оруулха хүдэлмэри hайнаар эмхидхэнэгүй. Жэшээлхэдэ, байгша оной ноябриин 1-нэй байдалаар Түнхэнэй райондо хүдөө ажахын налог 12,5 мянган түхэригөөр бага, Бэшүүрэй райондо 7,9 мянган түхэриг багаар бюджедтэ оруулагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэ үндэhэлэн, финансын органууд предприяти болон организацинуудай ажал ябуулгые гүнзэгыгөөр шудалан, гүрэнэй түсэблэлгын ба финансын журам хэр зэргэ сахинаб гэжэ шангаар хинаха уялгатай. Тэрэшэлэн материальна ба финансова мүнгэ зоори үрихэ, буруугаар гаргашалха, гүрэнэй зөөридэ эзэн бусаар хандаха ябадалтай тэмсэхэ ёhотойбди.

Гэбэшье, эдэ бүхы дутуу дунданууд финансын органуудай зүгhөө хиналта ба шалгалтын үшөөл hула байhаниие харуулна. Бидэнэр шалгалтын-экономическа хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ уялгатайбди.

1983 оной бюджедые амжалтатайгаар гүйсэдхэлгэ республикын экономико хүгжөөхэ, хүн зоной байдал hуудалые hайжаруулха хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлхэ байна ха юм.

Ч. ЕНДОНОВ,
республикын финансын министр.

ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНДА

УЛААН ТУГ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГҮҮД

1983 оной ажалай семестрын үедэ студентнэрэй барилгын областной отрядай хэhэн хүдэлмэриин дүнгүүдые хаража үзөөд КПСС-эй XXVI съездын, мүн ВЛКСМ-эй XIX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ хараалагдаhан арадай ажахын түсэбүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ студентнэрэй областной отряд горитой хубитала оруулаа гэжэ КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай областной совет, ВЛКСМ-эй обком тэмдэглэбэ.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн гүйсэhэн жэлдэ ажалай семестртэ 3624 студент хабаадажа, 5 миллион 653 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэhэн байна. Студентнэрэй барилгын отрядуудай гэшүүд үйлэдбэриин болон социально-соёлой 218 объект даажа абаад, тэдэнэй 109-ыень ашаглалга болон хабсаралгада тушаагаа.

«Залуушуулай габшагай ажалые, эрдэм мэдэсые, үүсхэлые болон зохёохы шадабариие арбан нэгэдэхи табан жэлдэ зорюулая!» —гэhэн уряа доро барилгын отрядуудай хоорондо эмхидхэгдэhэн социалис мүрысөөн студентнэрэй областной отрядай ажал ябуулгые амжалтатай болгоhон байна.

Студентнэрэй отрядуудай гэшүүд үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байгаа.

Зүүн Сибиирийн технологическа, Буряадай гүрэнэй «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто багшанарай, Буряадай хүдөө ажахын институдуудай, хэлхеэ холбооной электротехникумэй, ой модоной техникумэй болон hуралсалай бусад эмхи зургаануудай отрядууд студентнэрэй хүдэлмэриие эдэбхижүүлхэ, үйлэдбэриин түсэбүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулаа.

Гаргагдаhан дүнгэй ёhoop, дээдэ hургуулинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Зүүн Сибиирийн технологическа институдай студентнэрэй нэгэдэмэл отряд илажа, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай областной соведэй, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугаар, 250 түхэригэй үнэтэ бэлэгээр шагнагдаба.

Тиихэдэ тусхай дунда hургуулинуудай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Улаан-Үдын хэлхеэ холбооной электротехникумэй студентнэрэй нэгэдэмэл отряд илаhанда тоологдожо, мүн лэ КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай областной соведэй, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугаар, 250 түхэригэй үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮД

ОЛОНОЙ ТАНИЛ

Владимир Иванович Лумповай бүхы ажабайдал Хандагатайн леспромхозтой холбоотой юм. Юундэб гэхэдэ, тэрэ аяар 1942 онhоо, эндэ хүдэлжэ захалhан байна. Ажалайнгаа намтарые паровозой машинистын туhалагшаар эхилhэн Владимир эгээ мүнөө АВМ-ые даагшаар хүдэлнэ.

Түрэл Новоильинскынгээ гудамжаар ябахадань, нютаг зониинь урихаар миhэрэлдэн угтадаг.

— Зай, Иванович, хэр байнаш? — гэжэ наhаар тухай нүхэдынь асууха.

— Владимир Иванович, бэетнай hайн гү? — гэжэ залуушуул hонирхохо.

Хүн зоной нимэрхүү хандалга тэрэнэй өөрынь габьяа юм ааб даа. Нэгэ наhаараа hайнаар хүдэлжэ, жэшээтэ hайн хубиин журамтай хүнүүд хүндэтэй ямбатай ябадаг.

Хүнүүд тэрээндэ этигэдэг дээрэhээ «Ивановичай хэлээшээр болог лэ» гэжэ хэлсэдэг.

Коммунист В. И. Лумпов дайнай үеын хатуу шэрүүн жэлнүүд тухай дурсахадаа, иигэжэ хөөрэдэг юм:

— Минии үеын хүнүүд юу хээ үзөөл юм бээ. Үлдэхэ, даараха гээшэ юун бэ гэжэ hайса мэдэнэ гээшэбди. Би айлай эгээл ехэ үхибүүн hэнби. Тиимэhээ хоёр дахин ехээр хүдэлхэ, дүүнэрээ тэжээлсэхэ уялгатайгаа мэдэрэгшэ hэм. Залуу наhан гээшэ ондоол юм даа. Ямаршье сэнгээр hаань, тэсэжэ, дабажа гараха, тиихэдээ хэды хүндэ хүшэр байдалда оробошье, хүн hэшхэлээ алдахагүй гэhэн доторойнгаа аймшагтай ехэ хүсэл оролдолго юунhээшье хүсэтэй байгша бэлэй.

...Тэдэл онуудта Владимир Ивановичай абари зантынь тогтониижон хүдэржэжэ, урагшаа hанаатай, hанаhанаа табидаггүй хүдэлмэрилэгшэ болон ургаа hэн. Арба гаран жэлэй туршада тэрэ леспромхозой рабочкомой түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлhэн байна. Витаминтай гурил бэлдэдэг агрегадые даажа байхадаиьшье, хүтэлбэрилхы шанар шэнжэнь ехэ туhатай hэн. Байгша ондо АВМ hайнаар хүдэлжэ, районой ажахынуудые бардам хүрэхэ гурилаар хангаад байна.

Бүхы наhаараа залуушуултай хүдэлжэ, тэдэниие hургаи хүмүүжүүлжэ ябаhан коммунист В. И. Лумпов ажалайнгаа бүхы дүй дүршэлые онол шадабариие, сэдьхэлэйнгээшье hайн hайханиие тэдэндэ дамжуулаихай юм.

hаяхан нүхэр Лумповтай үйлсэдэ уулзаад, уласхоорондын байдал болон Ю. В. Андроповой хэhэн Мэдүүлгэ тушаа хөөрэлдөө hэмди: «Дахинаа дайн болохо ёhогүй: Хүн түрэлтэн хосорон хосоржо болохо бшуу. Энээнhээ муухай аюул юртэмсэ дэлхэйдэ байхагүй!» —гээд ямар нэгэн хэмжээ абахаяа ярапандал, ябаhан тээшээ ярашоо бэлэй.

А. МИХАЛЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Загарайн район.

БОЛГАР-СОВЕТ ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ҮРЭ ДҮН

СОФИ. Машина бүтээлгын талаар болгар-совет харилсаа холбооной ашаар Толбухинска «Металл» гэжэ комбинат бии болоо юм. Тэрэ хүдөө ажахын техникэ үйлэдбэрилгөөр мэргэжэжэ байнхай. Наран сэсэг хуряалгада хэрэглэгдэхэ «ПСП-1,5» түхэлэй 52 мянганhаа дээшэ агрегат предприятиин коллектив Советскэ Союз эльгээгээ юм.

Совет ханинартай харилсаа холбоотой байhанайнь ашаар Болгарида анха түрүүшынхеэ тус комбинадта шүдэтэй мөөрнүүдые халуун аргаар бүтээхэ арга технологи нэбтэрүүлэгдэнхэй. Энэнь жэл бүри 500 тонноhоо дээшэ түмэр алмаха арга олгодог.

(ТАСС).

ВЕНГРИ. Арадайнгаа ажахыда электронико үргэнөөр нэбтэрүүлжэ байhан республика социалис экономическа ханн барисаанда эдэбхитэй хабаадагша мүн. Бүтээн гаргагдадаг продукци гадаадын оронуудта бүри ехээр худалдагдадаг болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Будапештдэхи телефоной завод тоолон-тодорхойлолгын иимэ приборнуудые бүтээн гаргана. Энэ түхеэрэлгэнүүд научна эмхи зургаануудта, hуралсалай заведенинүүдтэ, түмэр замай транспортда, банкнуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ

МТИ—ТАСС-ай фото.

…КВАДА БОЛОhОН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

бомбардировщигтой, 473 ракетэтэй, тэдэнэй хахад шахуу хубинь хуушарhан юм). НАТО-гай бүлэглэл 857 иимэ зүйлнүүдтэй байна (Англи болон Франциин 162 ракетэ болон 695 бомбардировщик). Бидэнэртэ hомо хэрэгсэлнүүдые тээхэ зүйлнүүдэй зарим тэды олон байhые харана ха юмта даа, зүгөөр НАТО 1,5 шахуу дахин олон ядерна hомо хэрэгсэлнүүдтэй юм. Бүхы дээрээ Европодо иимэ түхэлэй ядерна буу зэбсэгүүдээр тэнсүү байдал тогтонхой. Бодото байдал иимэл даа.

Советскэ Союз хөөрэлдөөнэй эхин дээрэ иимэ шууд сэхэ дурадхал оруулhан: дунда зэргын зайда буудагдаха ба мүн тактическашье ядерна зэбсэгүүдые Европодо гүйсэд дүүрэнээр усадхажа, тиимэ түхэлэй ядерна зэбсэгүүдhээ Европые сүм сүлөөлхэ. Энэ дурадхал буруушаагдаhан байгаа.

Тиимэ эрхэ байдалда СССР ядерна hомонуудые абажа ошохо хэрэгсэлнүүдэй (ракетэ болон самоледууд) тооe гурба дахин шахуугаар (300 хүрэтэр), ракетэнүүдыень баhал тиимэ хэмжээтэйгээр хороохо гэжэ дурадхаа. Тиихэтээ хамта СССР Европодохи хороогдожо байhан өөhэдынгөө ракетэнүүдые усадхаха ба зүүн зүгтэ СС-20 түхэлэй ракетэнүүдэй тооe даб дээрэ тэрэ хэмжээндэнь үлээхэбди гэжэ зүбшөөлөө үгэhэн гээшэ. Энэ ушарта Англи ба Франциин аша туhын хэрэгүүдтэ хохидол огто тохёолдуулагдаагүй — тэдэнэй ядерна буу зэбсэгүүд юрэ хараада абтаhан байна. Теэд энэшье дурадхал абтангүй hалаhан.

Удаа тээнь СССР бүри саашаа дабшаа. Манай СС-20 түхэлэй ракетэнүүдтэ ядерна hомыень Англи ба Франциин ракетэнүүдэйхиhээ олон бэшээр байлгаха гэжэ зүбшөөлөө үгөөбди. Тэдэндэ 420-430 ракетэ тоологдодог байгаа, тиихэдэнь манай ракетэ бүхэндэ 3 hомоной табигдаhан ушарhаа СССР Европодо миил 140 ракетэ үлөөхэ гэжэ зүбшөөлөө үгөө hэн. Ондоогоор хэлэхэдэ, Англи ба Франциинхиhаа (162) холо үсөөниие үлөөгөөд, бэшыень усадхаха гэhэн байгаабди.

Ракетэнүүдтэ СССР-эй ямар монополи тогтооhон тухай эндэ хэлэгдэхэ болоноб? гэhэн асуудал табилтай болоно. Энэ үндэhэ hуури дээрэ алишье талада таарамаар үгэеэ ойлголсохо арга боломжын гүйсэд бии байhаниинь яаха аргагүй ойлгосотой. Тиихэдэ США-гай талаhаа энээндэ хүсэл эрмэлзэл огто байгаагүй.

Бодото дээрээ США ямар юумэ дурадхадаг байгааб? Тэдэнэй «нулевой» вариант гэжэ нэрлэдэгэй ёhoop, СССР 465 бомбардировщигоо үлөөгөөд лэ өөрынгөө бүхы РСД-нүүдые усадхаха ёhотой байhан. Тиигээд байхадань НАТО-гай бүлэглэл өөhэдынгөө ядерна бүхы хэрэгсэлнүүдые сүм үлөөжэ, ядерна hомонуудые абажа ошохо хэрэгсэлнүүдэй талаар хоёр дахинаар, тэhэрхэ hомонуудай талаар гурба дахинаар булюу болохо байhан. Иимэ дурадхалай бидэнээр зүбшөөгдэхэгүйнь эли лааб даа. Тиихэдэ тэдэнэй «хоорондын» вариант гэдэгэй ёhoop, США-гай зүбшөөлөөр Советскэ Союзда өөhэдынь тогтоогдомол тоотой ракетэнүүд үлөөгдэжэ болохо байhан, теэд тиимэ тоотой американ ракетэнүүдые Европодо заатагүй тараан тодхолготойгоор. Эндэ харагдажа байhанай ёhoop, НАТО-гай бүлэглэл дахяад хоёр дахин шахуугаар булюу байдалтай болохо аргатай.

Эндэ зүб юумэниинь алим бэ гэжэ асуултай болоно. Хэн энэ хөөрэлдөөе юундэ таhалдуулба гээшэб? Энээнэй харюунь ойлгосотой — США-гай захиргаан.

ОСВ-гэй талаар хөөрэлдөөн дээрэ американ талын мүн лэ нимэрхүүгээр хандаhыень эндэ hануулмаар. Нэгэхэн лэ жэшээ харуулхамни. Манай дурадхалнуудай гол зорилго —даб дээрэ хоёр талын стратегическэ ядерна хүсэнүүдэй бүридэлые 25 шахуу процентээр (1800 хүрэтэр) мүнөө бии байhан хэмжээнhээ доогуур болгохо, тиихэдээ СССР ба США-да адли тоотой ядерна hомотой ракетэнүүдтэйгээр хороохо. США ямар юумэ дурадханаб? Гансал түби хоорондын баллистическэ ракетэнүүдые ба уhан доогуур ябадаг онгосонуудай баллистическэ ракетэнүүдые хороохо, тиихэдээ тус бүридэлнь 5 мянган ядерна hомо үлөөгөөд, стратегическэ самоледуудые хороохогүй. США-гай тиимэ самолет бүхэндэ 2600 километртэ буудагдаха ядерна 20 хүрэтэр ракетэ тодхогдохо аргатай. Манай иимэ самоледуудта 1000-hаа үсөөн ракетэ тодхоотой, США-гай самоледуудта— 8000 шахуу. hүүлэй hүүлдэ США эндэшье хоёрhоо дээшэ дахинаар булюу болохо жэшээтэй. Тэрээнhээ гадна, бүтээгдэhэн манай стратегическэ ядерна хүсэнүүдэй бүридэлые үндэhөөрнь хубилгаха, хэдэн миллиард түхэриг гаргашалха ябадалда хүрэхэ байна ха юм. Энэшье дурадхалдань бидэнэй зүбшөөлөө үгэхэ аргагүй байhамнай эли болоно бшуу.

Иимэл даа, бодото дээрэнь абажа харахада. Американецууд өөhэдынгөө дурадхалнуудай бүтэмжэгүй байhаниие ойлгоно гээшэ гү? гэhэн асуудал табигдаха болоно. Маргалта байхагүй!

Хөөрэлдөөнэй эхилхэhээ хойшо США-гай захиргаан Европодохи ядерна зэбсэгэй талаар хоёр талада таарамжатайгаар үгэеэ ойлголсохо ябадал туйлахые огто хүсээгүй, тиимэ юумэнэй туйлагдахагүйн тулада хэрэгтэй бүхы юумэ хуу хэhэн гэжэ мүнөө гүйсэд үндэhэ баримтатайгаар хэлэхэдэ болохо байна. ОСВ-гэйшье талаар хөөрэлдөөн дээрэ мүнөө тэрэ баhал иимэрхүү зорилго табина хэбэртэй.

Саашань хэлэхэдэ, буу зэбсэг, нэн түрүүн ядерна зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргалгые болюулха хараа шугамдаа Советскэ Союзай үнэн сэхэ байhаниинь мэдээжэ. Тиимэ зэбсэгүүдэй нөөсые ехэ болгохо гээшэ бодомжогүй ябадал мүн. Өөhэдөө бодоод үзэгты даа. США мүнөө өөhэдынгөө стратегическэ ядерна хүсэнэй түрүүшын буудалгаар ядерна 12 мянганпаа дээшэ hомо хэрэглэхэ аргатай байна. Энэ хадаа гансахан США-гай ядерна хүсэнүүдтэ тоологдоно. США ба НАТО-гай оронуудта барандань бии байhан ядерна бүхы hомонуудые мүнөө тоолоходо, аяар 40 мянганhаа дээшэ болоно.

Ядерна иимэ олон хэрэгсэлнүүдтэй байhан аад, өөрынгөө ракетэнүүдые Европодо тараан тодхохые Вашингтон юундэ интэрээ оролдоно гээшэб? «Буу зэбсэггүй» болотор сохилто хэхэ арга шадал өөрынгөө ядерна хүсэнүүдтэ заатагүй олгохые оролдоно, ондоогоор хэлэбэл, СССР-ые дайсадта харюугай сохилто үгэхэ арга шадалгүй болгохо зорилго табигдана.

Иимэ зорилго туйлагдажа болохо гү? Энээндэ үгтэхэ харюу — үгы, үшөө дахин үгы. Алишье талада ядерна зэбсэгүүдэй ехэноосэтэй ба тодхогдоhон баазануудайнь элдэб системэтэй байhан, хүтэлбэрилгын хүгжэлтэ ехэтэй, бэе бэеэ оло дахин дабтадаг системэтэй эрхэ байдалда тиимэ юумэ хэхэ арга байхагүй. Бүхы ушарта харюугай сохилтын үгтэхэ байhан зайлашагүй. Ушар иимэ гансал ээрхэг түримхэйшүүл ба өөhэдыгөө алагшад ядерна тиимэ буудалдаанда найдаха байна.

Үшөө нэгэ асуудал дээрэ тогтохомни. Ядерна дайнай улам үргэдэжэ байhан аюулые хараада абан, совет хүтэлбэриин харюугай зохистой хэмжээнүүдые абаха баатан болоhониинь мэдээжэ ааб даа. Тэдэ хэмжээнүүд мэдүүлгэ дотор тайлбарилагданхай. Тэдэнэй имагтал адли удхатай байhаниие онсолон тэмдэглэхэ хүсэл бии. Жэшээнь, США-гай өөhэдынь газар дайдые хараада абан, океан болон далайнуудай районуудта тараан тодхогдожо байhан совет ядерна хэрэгсэлнүүд хэрэгтэй газарта хүргэгдэхэ талаар, хүсэнэй ба мэргэнээр тудаха талаар, үшөө тон шухала — тудаха газартаа хэр түргөөр хүрэхэ сагай талаар Европодо тараан тодхогдожо байhан американ хэрэгсэлнүүдhээ заахашье дутуу бэшэ байха.

Харюугай эдэ хэмжээнүүд баалалтаар хэгдэпэн ябадал мүн. Американ «першингүүд» ба далита ракетэнүүдые тараан тодхолго хадаа Европодо, мүн дэлхэй дээрэшье США-гай аша тусада сэргэй хүсэнүүдэй тэнсүүриие хубилгана гээшэ. Тиимэ юумэ бидэнэр зүбшөөхэ ёногүйбди. Заагдаhанhаа гадуур, эдэ бүгэдые хараада абан, СССР ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай аюулгүй байдалые хангалгада зорюулагдаhан бусад хэмжээнүүдэй абтаха байhан ойлгосотой болоно.

Гэхэтэй хамта НАТО-гай оронуудай хэжэ байhан яоуулганудай зэргээр манай талапаа харюугай хэмжээнүүд абтаха, совет арадай хүсэл эрмэлзэлые бэелүүлэн, шэнэ дайнай аюулые зайсуулхын ба эб найрамдал аршалан хамгаалхын тулада совет хүтэлбэри саашадаа хэрэгтэй бүхы юумэ сүм хэхэ байна гээд нүхэр Ю. В. Андроповой хэhэн Мэдүүлгэ дотор онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

hүүлээрнь пресс-конференцидэ хабаадагшад корреспондентнүүдэй олон тоото асуудалнуудта харюусаhан байна.

(ТАСС).

Социалис оронуудаар

УРГАСАНЬ ДЭЭШЭЛНЭ

БУДАПЕШТ. Энэ табан жэлэй туршада Венгридэ тоhолиг ургамалнуудай дунда зэргын ургаса горитойгоор дээшэлээ юм. Мүнөө 380 мянга шахуу гектар талмайда наран сэсэг, рапс, лён ба соя тарижа ургуулагдана.

Хэрбээ энээнэй урда тээ госхозууд болон кооперативууд гектар бүриhөө нэгэ тонноо үлүүтэи тоhолиг ургамалнуудые хуряадаг байгаа hаань, мүнөө тэдэнэй ургаса хоер тоннодо хүрэнхэй. ВНР-эй урда хубидахи Бачалмашска госхозой түрүү дүй дүршэлые тоhолиг ургамалнуудые ургуулхадаа хэрэглэдэг болопоной ашаар венгер таряашад иимэ үндэр дүнгүүдые туйлаhан байна. Тобшолбол, тус ажахын мэргэжэлтэд наран сэсэг тарижа ургуулха промышленна арга технологи түрүүшынхеэ зохёогоод, хүршэ госхозуудта, кооперативуудта хэрэглэхэдэнь туhалпан байгаа.

Тоhолиг ургамалнуудай үйлэдбэриин хүгжэлтэтэй хамта тэдэниие болоосоруулха предприятинуудай хүсэ шадал ургана. Мартфюдахи ургамалай тоhоной завод мүнөөнэй шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай байhанаараа шалгарна. Тэрэнэй ашаглалгада оруулагдахада, Венгридэ энэ продукциие үйлэдбэрилгэ хоёр дахин дээшэлээ юм.

АЖАЛАЙ ҮШӨӨ НЭГЭ ИЛАЛТА

СОФИ. Димитровградска химическэ комбинадта Советскэ Союзhаа эльгээгдэhэн аммиак үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэхэ 27 хүндэ агрегат болзорhоо hараар урид хабсаргагдажа дүүрээ. Тэдэнэй шэгнүүр 4 мянга шахуу тонно болопон байна. Ажалайнгаа энэ илалтаар барилгашад болон хабсаргагшад Болгариин химиин үнинэй предприятиие шэнэдхэн заhаха хүдэлмэриин түрүүшын шатые амжалтатайгаар түгэсхэбэ. Азотно болон сернэ кислотагай, аммиачна селитрэй болон химическэ бусад зүйлнүүдэй шэнэ цехүүд мэнэ hаяар ашаглалгада оруулагдахаар түсэблэгдэнэ.

Димитровградтахи комбинат хадаа 30 гаран жэлэй саада тээ Советскэ Союзай техническэ туhаламжаар баригдаhан Болгариин химиин түрүүшын предприяти болоно. Энэ үедэ Болгариин химиин индустри урагшаа ехэ алхам хэhэн байна.

Экономикын эршэмтэй түргэнөөр хүгжэдэг энэ hалбарида ороной гол фондын 10 шахуу процентнь оршодог, национальна олзо доходой 11 процентнь тус hалбариhаа абтадаг юм.

НУУРАЙ ЗАГАhА ЕХЭЭР ҮЙЛЭДБЭРИЛХЭ

БЕРЛИН. Архитектурын хүшөөнүүд болон үрэ жэмэстэ саадуудаараа ГДР дотороо hайн мэдээжэ Потсдам округ ойрын ерээдүйдэ нуурай загаhа ехээр үйлэдбэрилдэг болохо юм. Жэл бүри 2 миллионhоо дээшэ карп загаhа үсхэбэрилхөөр хараалагдаhан нуур сөөрэмүүд hэльбэн шэнэдхэгдэжэ байнхай.

Республикын мелиоративна ажахын комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй туhаламжаар бүхы хүдэлмэри хэгдээ юм. Уhые кислородоор хангаха тусхай түхеэрэлгэ, уhанай хэмжээе гуримшуулха приборнууд нуур сөөрэмүүдтэ тодхогдоо юм. Энэнь үбэлэй үедэшье нуур сөөрэмүүдые хэрэглэхэ арга боломжо олгохо байна.

Нуур сөөрэмүүдые шэнэдхэн заhажа, загаhа үдхэдэг томо ажахы болгохо гээшэ орон дотор загаhа үдхэхэ хэрэгые хүгжөөхэ программые бэелүүлгын шухала шатань мүн. Энээнhээ хойшо гансал Потсдам округой нуур сөөрэмүүдhээ адагынь 2 мянган тонно амиды загаhан жэлдэ баригдадаг байха юм. ГДР-эй бусадшье округуудай гол мүрэнүүдтэ, нуур сөөрэмүүдтэ загаhа үдхэлгын ажахынууд байгуулагдана. Республикын сэбэр упатай нуур сөөрэмүүдэй талмайе үргэдхэхын тула хүрин нүүрпэнэй малтагдапан уурхайнуудта тогтоогдомол нуур сөөрэмүүд байгуулагдана.

УhАЛУУРИИН ЕХЭ ТҮХЕЭРЭЛГЭ

УЛААН-БААТАР. МНР-эй Убсунурска аймагай «Хархира» гэжэ ажахыда хүдэлдэг уhалууриин ехэ түхеэрэлгэ таряан ажалай ашаг үрые дээшэлүүлхэ арга олгоhон байна. Гансахан мүнөө жэлдэ эндэ гектар бүриhөө 24 центнер ороhо суглуулаа юм. Энэнь түсэбөөр хараалагдаhанhаа hураггүй ехэ болоно.

Советскэ Союзай туhаламжаар баригдаhан уhалууриин энэ түхеэрэлгэ 2,8 мянган гектар талмайе ундалуулдаг юм. Тэрэниие ашаглаhан гурбан жэл соо ороhото болон тэжээлэй ургамалнуудай, хартаабхын ба овощой ургаса дээшэлhэн байна. Тиигэжэ ажахы республикын түрүү ажахынуудай тоодо ороо юм.

Монгол орондо уhалагдадаг газарай талмай саг үргэлжэ үргэдхэгдэнэ. Мүнөө тэрэ 22,3 мянган гектар болонхой. Энэ табан жэлдэ ирригаторнууд ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэхэ зэргэтэй. Советскэ Союзай туhаламжаар энэ үе соо уhалууриин хэдэ хэдэн түхеэрэлгэнүүд баригдахаар, уhалагдадаг таряалангай талмай 30 мянган гектарта хүргэгдэхөөр хараалагдана.

(ТАСС).

ВЬЕТНАМ ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ СЕМИНАР

ХАНОЙ. Социалис Вьетнамай ниислэл хотодо болоhон журналистнуудай семинар «Мүнөөнэй революционно үе шатада нютагай хэблэлэй үүргэ ба зорилгонууд» гэhэн темэдэ зорюулагдаhан байна. Республикын Журналистнуудай Холбооной түрүүлэгшэ Чан Лам, холбооной генеральна секретарь Дао Тунг, ороной провинцинуудай ба городуудай газетэнүүдэй ахамад редакторнууд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаа. Коммунис партиин ба Вьетнамай правительствын шиидхэбэринүүдые тайлбарилха, республикын үмэнэхи политическэ ехэ харюусалгатай ба социально-экономическа зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хүн зониие элсүүлхэ талаар олониитэдэ мэдээсэл дамжуулдаг хэрэгсэлнүүдэй түрүү үүргэ семинар дээрэ онсолон тэмдэглэгдээ. Нютагай хэблэлэй ажал ябуулгые саашадань нарижуулан hайжаруулха, газетын статьянуудай партийна, дайшалхы шэнжые дээшэлүүлхэ шухала гэжэ семинарта хабаадагшад тэмдэглээ. Ханойдо үнгэргэгдэhэн семинар болбол мүнөө жэлэй эсэстэ үнгэргэгдэхөөр түсэблэгдэhэн Вьетнамай Журналистнуудай Холбооной дүрбэдэхи съездэ бэлэдхэлэй нэгэ шатань болоо юм.

(ТАСС).

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

БОЛБОСОН ШЭНЖЭТЭЙ БОЛГОНО

Байгал-Амарай түмэр замай барилгашад өөһэдынгөө гараар бодхооһон һуурин, посёлогуудтаа өөр тухайгаа дурсалга боломоор зүйлнүүдые үлөөдэг заншалтай. Түрүүшын модо отологшод, модошо дархашуул, түмэр замай монтернууд гартаа дүйтэй, гоё һайханда дуратай байһанаа нэгэнтэ бэшэ гэршэлһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, эдэнэр посёлогуудайнгаа архитектурна түхэл маягые анхардаг заншалтай. Беркакит, Золотинка, Чара, Кичерэ болон Северобайкальскдахи мэдээжэ скульптурна шэмэглэлнүүдэй автор Виктор Викторовэй зохёохы үүсхэлээ бэелүүлхэдэнь барилгашад нэгэнтэ бэшэ туһалһан байна.

Кичерэдэхи хүүгэдэй саадай хашаагай дэргэдэ нюдэ хужарлуулма бүтээлнүүд абаһаар хүнэй анхарал татадаг. Модоор уралан хэгдэһэн хэрмэнэй, бишыхан моридой дүрсэнүүдые хараад одоол хөөршөөмөөр юм: Виктор Викторов хүүгэдэй энэ саадай дэргэдэхи бүхэли комплекс байгуулха зорилго табиһан байгаа. Тэрэнэй хүдэлмэридэ туһалха дуратайшуулые нэрлэбэл, хүдэлмэришэд, түмэр замай монтернууд Саша Александров, Андрей Табаков болон бусад болоно.

Хойто зүгэй сэбдэг хүйтэн газарые ашаглан, ажабайдалай, ажамидаралай арюухан шэнжэнүүдые һуурин посёлогуудта оруулжа байһан скульптор Виктор Викторов болон туһалагшадтань баяр баясхалан хүргэмөөр лэ.

Е. БАЛЬБУРОВА.
Хойто-Байгалай район.

БИБЛИОТЕКАРЬНУУД ЗУБШЭБЭ

Загарайн райондо библиотекарьнуудай семинар үнгэргэгдэбэ. «Мэдээсэлэй-библиографическа хүдэлмэриин онсо шэнжэнүүд» гэһэн элидхэл М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын ахалагша библиограф В. Н. Чимерис хэбэ. Зүүн Сибириин соёлой институдай ахалагша багша Л. С. Банщикова суглараагшадтай хөөрэлдөө хэһэн байна.

Библиотечнэ хүдэлмэриин теориин асуудалнууд түрүүшын үдэр дэлгэрэнгыгээр харагдажа үзэгдөө, зүбшэн хэлсэгдээ. Хоёрдохи үдэрынь мэргэжэл шадабаряа элирхэйлэн харуулгын үдэр болоо гэбэл алдуугүй. Уншагшын захилые дүүргэхэ, номуудые шэлэн абахадань туһалха, библиотекын залые уран гоёор, удхатайгаар шэмэглэн гоёохо гэхэ мэтэ даабаринуудые библиотекарьнууд бодото дээрэнь дүүргэһэн байна.

Шэнэ-Бэрээнэй, Шэнэ-Элхиин, Онохойн библиотекэнүүдтэ илангаяа эмхи гуримтайгаар, түсэбэй ёһоор хүдэлмэреэ ябуулдаг гэһэн сэгнэлтэ үгтөө.

Т. ХОРОШИХ.

УРМАШУУЛНА, УРЯАЛНА

Хёлгын совхозой агитбригадын гэшүүд һү һаалиин 2 фермэдэ, хонишодой 3 отарада һая хүрэжэ, концерт наада харуулба. Энэ агитбригадые Дээдэ-Мангиртын хүдөөгэй соёлой байшангай директор Галина Александровна Канюк хүтэлбэрилдэг юм.

Ажахыда һая радио-газетэ гаргагдажа эхилбэ. Ажалай түрүүшүүл тухай, совхоздо боложо байһан шэнэ һониннууд тухай энэ радио-газетээр дамжуулагдажа байха, уран һайханай коллективүүдэй түлөөлэгшэд нютагай хүн зониие дуу, шүлэгүүдээр хужарлуулха юм. Жэшээлхэдэ, Доодо-Мангиртын һү һаалиин фермын һаалишад арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб, уялгануудаа уридшалан дүүргэһэн байна. Энээн тухай һонирхолтой дамжуулга болоо һэн. Гэхэтэй хамта, энэ фермэ малай үбэлжэлгэ эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэ талаар район дотороо үүсхэл гаргаһан коллектив мүн. Түрүү кукурузашан Владимир Матвеевич Баженов тухай дамжуулгые нютагаархин һонирхон шагнаһан байна.

Ажахынгаа хүн зониие шэнэ амжалтануудта зоригжуулхын тула эндэхи соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн оролдолго гаргана гэжэ хэлэхэлэ болоно.

В. БОРИСОВ.
Бэшүүрэй район.

ЖУРНАЛИСТЫН ДЭБТЭРҺЭЭ

ДЖЕННЕ ХОТЫН ТҮҮХЭ НЭЭГДЭБЭ

Мали гэжэ ороной эртэ сагай Дженне хото ехэл гээгдэнги байдалтай шэнгеэр үзэгдэнэ. Шара шабараар сохимол гэрнүүд, уйтан годируу гудамжанууд, гансал понедельнигэй үдэрнүүдтэ хүдэлдэг шууяата дэлгүүр... Эдэ бүгэдые харахада хэдэн зуун жэлэй урда тээхидэл адляар үзэгдэнэ. Малиин Республика гэдэг мүнөөнэй гүрэнэй газар дээрэ тэрэ холын сагта Малиин хүсэтэ ехэ импери мүндэлһэн юм. 1250 ондо Дженне хотын һуури табигдаһан гээд һая болотор тоологдодог бэлэй. Тиигэбэшье имагтал тэрэл сагһаа хойшо энээхэн городой нэрэнь анханда Африка руу шэлжэһэн араб зоной түүхэ соо дурдагдадаг байгаа.

Гэбэшье 1977 ондо археологууд ехэ һонин нээлтэ хэбэ. Тэрэнь Африка түбиин хүгжэлтэ тушаа ондоогоор хаража шэнжэлхыень бүхы дэлхэйн түүхэшэдые уряалба. Дженне хотын оршон тойронхиие бүүлгаһан аэрофото-зурагуудые тэдэнэр шэнжэлхэдээ, городһоо 3 — 4 молоной саана харагдадаг бишыхан олон дэгтэнүүдээр һонирхобо. Тэдэнние малтахада, эртэ сагай хүүшан гэр байранууд, тэдэниие тойроһон хүреэгэй хананууд, үргэн мүргэлэй зүйлнүүд, яһала болбосоронги аралжаа наймаанай мүр сараанууд олдобо.

Эндэһээ олдоһон зарим зүйлнүүдые углерод хэрэглэхэ аргаар шэнжэлэн тайлбарилхадаа, эрдэмтэд ехэтэ гайхалсаһан байха. Тиихэдээ манай ээрын урда тээхи гурбадахи зуун жэлэй шэнжэ үзэгдэбэ ха юм!

Энэ һонин үзэгдэл баһа өөрын хоёрдохи талатай байба. Пёлль гэжэ арад үндэһэтэнэй үльгэршэд Дженне—Дженно (сонгай гэдэг хэлэн дээрэ «хуушанай Дженне» гэһэн удхатай) хото тухайдаа захагүй ехээр түүхэлдэг байгаа. Тэрэнэй ёһоор мүнөөнэй Дженнеһээ бүри холо урид эндэ хото город бии байһан удхатай. Энэ хадаа африкан үгсаатанай олон тоото үльгэр домогуудай нэгэниинь байһан мэтээр ойлгогдодог байба. Урдань тропическа Африкын олохон орон нютагуудта ном, бэшэг гэжэ һаяшаг болотор байгаагүй, имагтал араб изагууртанай бэшэмэл зүйлнүүд түрүүшын бодото эшэ баримтанууд болодог, арад үндэһэтэнэй уг түүхэнь имагтал бэрхэ үльгэршэдэй аман яряанай ашаар үеһөө үедэ залгуулагдадаг байгаа. Арад зоной үльгэр туужанууд миил һанаанһаа абтажа зохёогдоһон бэшэ, харин бодото үнэн баримтануудта үндэһэлнэ гээд археологическа олдошонууд баримталан харуулаа.

Имагтал араб зон Африкада хото городуудые бии болгоо гэһэн ойлгомжые Дженне-Дженногой археологическа нээлтэ буруу һургаһэн байна. Нээрээшье, арабуудай ерэхэһээ урда тээ Африкада хото городууд гэжэ байгаагүй гээд урдань тоологдодог бэлэй. Тиимэһээ Дженне-Дженно хото Африкын эгээл эртэ сагай город мүн байгаа гээд этигэхэ хүсэд үндэһэ баримта нээнэ гээшэ. Энэ хотын түлэг хүгжэлтэнь манай ээрын IX—X зуун жэлнүүдтэ хабаатай гэдэгшье һаань, Африкада ислам шажанай дэлгэрхэһээ холо урид эндэ городуудай бии байһаниинь элитэ.

Дженно хотын нюуса нээгдэхэдээ, эрдэмтэдэй үмэнэ шэнэ олон таабари бии болгобо. Ислам шажанай дэлгэрхын урда тээ эндэ ямар хүгжэлтэтэй байгааб? Тэрэ ямар гол шэнжэнүүдтэй һэм? Яахадаа улад зониинь хуушанай Дженне хотые орхижо ошооб?

Мүнөө Дженне окружной хотын удхатай, 11 мянган улад зонтой юм. Бамакоһаа Мопти ошодог автомобильна дардам харгыһаа хотирон, яһала үндэр даамба дээгүүр 30 тухай километр ябажа, энэ хотодо хүрэгдэхэ. Юуб гэхэдэ, үһээрһэн бороотой үеын ерэхэдэ. Бани гэдэг мүрэнэй уһан Дженне хотые тойрогшо Пондо гэжэ набтар тэгшэ газараар халяад, энэ городые олтирог мэтэ болгожорхидог юм. Гандуу сагта эндэхи газар дайда ехээр хаташана. Автомобильнууд гарасаар голые гатална. Урдань тала газараар бэлшэжэ байһан адууһа малнууд эндэ тэндэ ялайлдаһан булангиртай, шалбаагай уһатай хонхосогууд тээшэ буляалдана.

Бүхы Баруун Африкынхидал адли, Мали орондошье город бүхэнэйнь, томо томо һуурин тосхонуудынь хэтэдээ нэгэ тогтомол дэлгүүрнаймаанай үдэртэй байдаг. Тэрэнь Дженне хотодо понедельнигэй үдэр юм. Имагтал понедельнигтэ би иишэ ерэбэб. Зүб лэ энэ үдэр ерэһэн байгааб. Дженнедэхи дэлгүүр — Африкын урда сагай дэлгүүрнүүдэй нэгэниинь юм. Тэрэ эреэн-маряан үнгэ зүһөөрөө Зүүн зүгэй оронуудай суута олон дэлгүүрнүүдһээ дутадаггүй.

Хотын ехэ шэмэг болоһон XIII зуун жэлэй һүмэ дэлгүүр багта дэгдын харагдана. Үндэр ханануудаар нэгэдэһэн гурбан гоё ганжарынь шобхо үзүүртэй зоомолнууд мэтээр үзэгдэнэ. Энэ һүмые тойроод тэндэхи санаартанай хүүрнүүд бии юм.

Дженнедэ мүнөө хүрэтэр заншалта ёһоор барилга хэгдэдэг байна. Имагтал заншалай ёһоор, эндэ гэрнүүдые шара шабараар баридаг гуримтай. Заншалта соёл культурые аршалан сахиха түсхай комитет, барилгашадай нүлөө ехэтэй нэгэдэл энээнэй хойноһоо наринаар хинадаг.

Мали ороной гол харгынуудһаа холуурхи, промышленностьгүй городуудтал адли Дженне хотодошье шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон лаа даа. Эндэхи нютагуудта гол түлэб мал ажал, хүдөө ажахы, загаһа олзоборилго эрхилэгдэдэг тула сэг сагтаа ехэхэн гай гасуурта нэрбэгдэнэ. Олохон залуу хүнүүд аргагүйдэхэдээ, түрэһэн нютагаа орхижо ошоно.

Тиихэтэй хамта, үзэсхэлэнтэ һайхан Дженне, илангаяа археологуудай һүүлшын нээлтэнүүдһээ хойшо, газар дэлхэйн зүг зүбхисһаа хүн зоной дура татаһаар лэ байдаг. Гэбэшье эдэ аяншалгануудһаа тиимэшье ехэ олзо ородоггүй, мүнөө имагтал эхин шатадаа байһан зандаа.

Саашадаа Дженне хотын байдал ямар болохоб? Сагай байдал харуулна аабза. Гэбэшье Мали ороной гандуу губи газарта һууринжаһан энэ шабараар баригдадаг хото аажамаар хүгжэнэл даа.

Виктор ОНУЧКО,
АПН-эй корр.

Бамако-Дженне.

ШЭНЭ КИНО

ХОЁР ГЕРОЙН ТЭМСЭЛ

Милициин полковник Иван Константинович Малычтай танилсахадаа, тэрэнэй ажал хэрэгээ тон һайн мэдэхэ мэргэжэлтэ, ямаршье зэмэтэниие зүб харгыда оруулха гэжэ оролдолог холын хараа бодолтой һайн хүн байһыень тухайлнабди.

Тэрэнэй ролиие үнэншэмэ зүбөөр гүйсэдхэһэн СССР-эй арадай артист Кирилл Лавровой наадажа байһан сэбраздоо хүбүүнгаа шанар шэнжэнүүдые дамжуулһаниинь элитэ. Совет кинодо 40 гаран роль гүйсэдхэһэн энэ бэлигтэ актер наадаха бүхэндөө ямар бэ даа нэгэ шэнэ, урдань мэдэгдээгүй һониин абари зан, сэдьхэлэй байдал харуулжа шададаг гээшэ. Жэшээлхэдэ, К. Симоновэй «Живые и мертвые» гэжэ романаар табигдаһан фильмдэ политрук Синцов, «Укрощение огня» гэжэ фильмэй Башкирцев, «20-е декабря» фильмдэ В. И. Ленин боложо наадаһаниинь хэлээшыемнай гэршэлнэ.

Эндэ бидэ республикымнай киноэкрануудта элэ үдэрнүүдтэ гаража эхилхэсэ байһан **«Из жизни начальника уголовного розыска»** гэжэ уран һайханай үнгэтэ фильмын гол герой дээрэ хэдэн үгөөр тогтободди.

Сэбэр сэхэ хүдэлмэришэн, холын рейсдэ ябадаг жолоошон фильмын удаадахи геройнь болоно. Тэрэ инаг дурыень хубаалдаһан һамгатай, хоёр үхибүүтэй. Харин хэзээ нэгэтэ тэрэ муу хүнүүдээр хамтаржа, мүрөө алдаһан байгаа...

Энэ хүнэй образые актер Леонид Филатов ехэ бэрхээр харуулна. «Экипаж», «Женщины шутят всерьез», «Голос» гэхэ мэтэ фильмүүдтэ алишье талаһаа һайн хүнүүдэй роль гүйсэдхэһэн аад, «Грачи» гэжэ һаяын фильмдэ тэрэ гам хайрагүй алуурщанай рольдо наадаа һэн. Тиихэдээ актер Филатов хүнэй моральна талаар уналгые айхабтар ехэ хүсэтэйгөөр харуулаа.

«Из жизни начальника уголовного розыска» дотор Леонид Филатов «Хүн, хүүли, һэшхэл» тухай темээ бүри гүнзэгыгөөр шуудалһандал үзэгдэнэ. Тэрэнэй герой унгаарһан ажабайдалтаа хахасанхайшье һаа, хүсэтэйл һаа, бүхы юумые дабажа болохо гэһэн мэдэрэлээ орхёогүй байна. Нимэрхүү ойлгосоёо тэрэ хүбүүндээ дамжуулхые һэдэнэ.

Дурсагдаһан хоёр геройн хоорондо эхилһэн хоёр ондоо психологическа тэмсэл фильмын үйлэ хэрэгые хүгжөөнэ. Тиимэһээ энэ кинолентые фильм-дуэль гэжэ нэрлэхэдэ, алдуу болохогүй байна. Тиихэдээ тэрэ нэгэ талаһаа хүсэтэй, нүгөө талаһаа шадал дорьбогүй геройнуудые харуулна бэшэ. Тус фильм харахадаа, кадрһаа кадрта һанаагаа зобон, фильмын түгэсэтэр шахуу бэеэ шангахан барижа һуугдаха байха.

Киноактернууд Елена Проклова, Наталья Фатеева, Наталья Гонтуар, һурагша Саша Продан болон бусад энэ фильмдэ хабаадаахай.

В. ПАВЛОВА,
кинофикациин управлениин ахамад редактор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: К. Лавров—Малыч «Из жизни начальника уголовного розыска» гэһэн шэнэ кинодо.

ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАҺАА

СОФИДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

СОФИ. БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков эндэ ерээд байһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Л. В. Смирновтой уулзаба.

Үнэн зүрхэнэй хани барисаанай оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ СССР-эй болон НРБ-гэй хоорондохи экономическа харилсаанда хабаатай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

ДЕЛЕГАЦИНУУДАЙ УУЛЗАЛГА

ПАРИЖ. ФКП-гэй Генеральна секретарь Ж. Марше, ФСП-гэй Нэгэдэхи секретарь Л. Жоспен гэгшэдэй толгойлһон Франциин Коммунис ба социалис партинуудай уулзалга энэ болобо. 1981 оной июнь һарада баталагдан абтаһан правительственна хэлсээе бэелүүлгэдэ хабаатай асуудалнуудта тэрэнэй үедэ гол анхарал хандуулагдаһан байгаа.

Ороной аша туһада харюусаһан социально-экономическа хүсэлалтануудые зүүнэй үзэлтэй правительствын бэелүүлжэ байһаниинь шухала удха шанартай гэжэ уулзалгын үедэ баталагдан абтаһан хамтын мэдүүлгэ дотор хоёр тала тэмдэглээ. Правительствын бэелүүлдэг политикые буруу һургахын, зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй холбоое таһалдуулхын тула юумэ бэелүүлхэ зорилготойгоор хархис партинууд шэнэ добтолго хэжэ байна гээд документ дотор заагдана.

КОММУНИСТНУУД СЪЕЗДЭЭ БЭЛДЭНЭ

ЛИССАБОН. «ПКП-гэй X съезд» гэһэн бэшэгтэй плакадууд, транспарантнууд Лиссабоной ба Португалиин бусад хото городуудай үйлсэ гудамжануудта бии болобо. Декабриин 15—18-да Порту хотодо үнгэргэглэхэ хуралдаанда Португалиин коммунистнууд бэлэдхэлээ дүүргэжэ байна. Энэ хадаа нюуса бэшэ байдалда ПКП-гэй үнгэргэжэ байһан дүрбэдэхи съезд мүн.

Эдэ үдэрнүүдтэ ороной олон заха булангуудта суглаанууд боложо, үргэн ехэ демократиин оршон байдалда коммунистнууд ПКП-гэй ЦК-гай тезисүүдые зүбшэн хэлсэнэ, эгээл эрхимүүдээ партийна хуралдаанай делегадуудаар һунгана. Партиин түбэй орган болохо «Аванте!» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, залуушуул энэ съездын делегадуудай тоодо горитой һуури эзэлнэ.

Уласхоорондын ба орон доторой политическэ байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлһэн тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэ Португалиин обществын олоной хабаадалгатай, нүлөө ехэтэй хүсэн болохо ПКП-гэй нэгэдэлэй, болбосоролой, үзэл сурталай хатуужалай үшөө нэгэ гэршэ болоно.

Коммунистнуудай парти хадаа бидэнэй аша туһые сахин хамгаална, ажалшадай түлөөлэгшэд тэрэнэй зэргэнүүдые нэмээнэ гэжэ Португалиин ажалша арад тоолоно.

Гадаадын оронуудай олон тоото айлшадые — аха дүү олохон партинуудай делегацинуудые халуунаар угтахые Португалиин коммунистнууд бэлдэжэ байна. Баатар габьяата тэмсэлээрээ дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхэдэ толотомо хуудаһа бэшэһэн ПКП айхабтар ехэ нэрэ хүндэтэй юм.

БУРУУШААЛГЫН ҮДЭРНҮҮД

НЬЮ-ЙОРК. Американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхолгые буруушаалгын үдэрнүүдтэ олон арбаад мянган американецууд хабаадана. Дайн дажарта эсэргүү национальна, нютагай 100 гаран эмхиие нэгэдүүлдэг ядерна буу зэбсэгүүдые туршалгые хорихын түлөө национальна хүдэлөөнэй үүсхэлээр тэдэ үнгэргэгдэһэн байгаа.

Олонхи штадуудта болоһон жагсаалнуудай үрэ дүнгүүдээр сэдьхэлээ ханабабди гэжэ национальна хүдэлөөе залан хүтэлбэрилэгшэ Н. Соломон ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. США-гай дай журоодэһэн үймар тэнэг политикые олонхи американецуудай дураа гутан буруушаажа байһыень хүсэтэ жагсаалнууд, митингнүүд элирхэйлэн харуулаа.

БҮРИН ХҮСЭД ДЭМЖЭЛГЭ

ВАРШАВА. Эб найрамдалай хэрэгые залан сэхээр сахин хамгаалдаг манай гүрэнүүдэй хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байлгын найдамтай эшэ үндэһэн болодог Советскэ Союзай гадаадын политикые социалис Польшо бүрин хүсэдөөр дэмжэдэг юм гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ярузельский Горнягай үдэртэ зорюулагдажа Забже хотодо болоһон баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой ноябриин 24-дэ хэһэн Мэдүүлгые бидэ һайшаан дэмжэнэбди гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Мүнөө үеын сэрэгэй-политическэ байдалай улам түгшүүрилтэй боложо байлгада тэрээн дотор гүнзэгы шэнжэлэл хэгдэнэ. Өөһэдынгөө аюулгүй байдалые хангахын тула Советскэ Союз болон социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронууд шухала бүхы хэмжээнүүдые абаха юм гээд тэрээн дотор тэмдэглэгдэнэ. Американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхолгоһоо США-гай болон тэдэнэй союзнигуудай арсаал байгаа гээшэ һаань, бүү зэбсэгүүдые хүряаха талаар бүтэмжэтэй һайн дурадхалнуудтаа тэхэрин бусахаар СССР-эй бэлэн байһан ушарые бидэ үндэрөөр сэгнэнэбди.

МАРОККЫН КОММУНИСТНУУДАЙ ҺАЙНДЭР

РАБАТ. Мароккын Коммунис партиин (МКП) байгуулагдаһаар 40 жэлэй ойе Мароккодо үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Мароккын коммунистнуудай ойн баярта зорюулагдаһан выставкэ болон соёлой недели Касабланка хотодо баярай оршон байдалда нээгдэбэ. Гадаадын оронуудай коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай тэрэ тоодо КПСС-эй делегацинууд хабаадалсаа.

Һайндэрлэгдэжэ байһан баярта ой гансал ППС-эй гэшүүд болон тэрэнэй тала баригшадта бэшэ, харин Мароккын бүхы арадта, нэн түрүүн хүдэлмэришэн ангида, таряашадта түрүү үзэлтэй интеллигенцидэ политическэ шухала удха шанартай байна гэжэ тэрэниие нээлгэ дээрэ үгэ хэлэһэн Мароккын хүгжэлтэ дэбжэлтын ба социализмын партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн А. Лайяши мэдүүлбэ.

Өөһэдынгөө ори ганса хуулита түлөөлэгшэ—ООП-ой хүтэлбэри доро таһаршагүй национальна эрхэнүүдээ бэелүүлхын түлөө Палестинын араб арадай тэмсэлтэй ППС-эй һанал нэгэтэй байһан тухай А. Лайяши хэлээ.

Марокко доторой байдалда тогтоходоо, ажалшадай аша туһые сахин хамгаалхын, национальна бэеэ даалһан байдалаа бэхижүүлхын тула оронойнгоо түрүү үзэлтэй демократическа бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхые тэрэ уряалба.

ТОКИОДО болоһон митинг Токиогой ба Вашингтоной хоорондохи сэрэгэй нэгэдэлые, Алас-Дурна зүгтэ Пентагоной сэрэгэй хамааралсалгые буруушаалгын жагсаал боложо үнгэрбэ. Эб найрамдалай тала баридаг Японой олон мянган хүнүүд тэрээндэ хабаадаһан байгаа. Японой коммунис партинуудай, зуудай болон түрүү хэдэн эмхинүүдэй тэрэ эмхидхэгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабаадагшад митинг хо газар тээшэ ош...
Джапан пресс—ТАСС.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ» — тогтоол. «Москвада болоһон пресс-конференци» — ТАСС-ай материал. «Республикын ажалай үдэр» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. Экономическа һуралсал: пропагандист — табан жэлдэ. «Хүдөө нютагта хамтын подряд: мүнөөдэрэй зорилгонууд» — А. Коротаевагай хэһэн хөөрэлдөөн. «Ажал хэрэгэй эрилтэ табихада». — Ф. Овчинниковай статья. Гектар бүхэнэй үрэжэл дээшэлүүлхэ. «Үндэр баян ургасын түлөө» — А. Митниковэй статья. Бүгэдэндэ хэрэгтэй албан.

Гурбадахи хуудаһанда. «Социалис оронуудта» — суглуулбари. «Вашингтон ООН-ой шиидхэбэринүүдые тооногүй» — ТАСС-ай материал. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. Спортын мэдээсэлнүүд. «Буртаг шэрэнгитэ Баунтын аргашад» — Н. Ефимовэй фото-мэдээсэл. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55— Мультфильмнүүд. 10.35 —«Архив смерти»— 5 серитэй уран һайханай фильм. (2-дохи сери). 12.15— Совет композиторнуудай зохёолнуудаар концерт. 13.15— Шэнэ һонин. 15.15— Шэнэ һонин. 15.35— Баримтата фильм. 15.55—К. Тренев. «Любовь Яровая». 16.45— «Дохёогоо үгыт, горчистнууд». 17.30— «Философи ба соёл». 18.15— «Экран ханинарые суглуулна». СССР—Финлянди.

Улаан-Үдэ. 19.00— «Байгал» —мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.30— Баримтата фильм. 19.45— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Зураг бүхэндэнь — наран». 20.15— «Архив смерти» —5 серитэй уран һайханай фильм. (3-дахи сери). 22.00—«Время». 22.30— РСФСР-эй арадай артистка Л. Сухаревская. 23.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ» 24.00—Футбол. УЕФА-гай кубок. «Спартак» (М)—«Спартак» (Голланди).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 —Баримтата фильм. 9.35 — Немец хэлэн. 10.35 — Астрономи. 10-дахи класс. «Түбинүүд». 11.05 — Физикэ. «Кристаллнуудай бүридэл ба шанар шэнжэ». 11.35 — 12.35 —Түүхэ. 9-дэхи класс. «Москвадахи декабрьска зэбсэгтэ востани». 12.05 — «Таанадта, түрэлхид». 13.05 — СССР-эй арадай багша Л. Ф. Парфенова тухай телеочерк.

Улаан-Үдэ. 17.55 — «Танилсагты: «Сэлэнгэ» гэһэн хүгжэмтэ дамжуулга. 18.40 — «Таанадта, агитаторнууд болон политинформаторнууд».

Москва. 19.00 — «Долоон хоногой спортын һонин».

Улаан-Үдэ. 19.30 — Телевизор харагшадай захилаар концерт. 20.05 — Соносхолнууд. 20.15 — «Би дэлхэйе харанаб».

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.20— Баримтата фильм. 21.30 —Волейболоор СССР-эй чемпионат. Эхэнэрнүүд. «Медик» (Одессэ) — «Уралочка» (Свердловск). 22.00 — «Время». 22.30 — «Бег иноходца» — уран һайханай фильм.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ»

«Спортлотонуудай» декабрь... үнгэрэгэгдэһэн 49-дэхи тираж...
«49-һөө 6-ень тааха», 6— ...гоор барилдаан, 10— уһан д... бэгөөр наадалга, 36—авиаспорт..., столой теннис, 47— туризм, ...тар.
«36-һаа 5-ень тааха», 1— ...бол, 2—биатлон, 8—велоспорт..., 13— хадаһаа санаар һолжоролгын спорт, 28... буудалга.

Редакторай орлогшо И. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора — 2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58 культуры и школ—2-60-61, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95 отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Н-00671. Заказ № 281. Индекс 04649.